

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТРАНСПОРТУ

Кафедра „Фінанси”

Ф І Н А Н С И

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**до самостійної роботи і контрольної-навчальні тести
для студентів економічних спеціальностей всіх форм
навчання**

Харків - 2011

Методичні вказівки розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні кафедри «Фінанси» 30 жовтня 2009 р.,

протокол № 3.

Розроблено на підставі та відповідно до освітньо-кваліфікаційних характеристик освітньо-професійних програм бакалаврів за спеціальностями ОіА, ЕП, М, МО, МЗЕД. Призначено для студентів усіх форм навчання та слухачів ІПКК УкрДАЗТ.

Укладачі:

проф. Н.М. Крихтіна,
доц. Н.М. Островерх,
старш. викл. О.В. Покоłodна

Рецензент

проф. Л.О.Позднякова

Ф І Н А Н С И

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до самостійної роботи і контрольної-навчальні
тести для студентів економічних
спеціальностей всіх форм навчання

Відповідальний за випуск Островерх Н.М.

Редактор Губарева К.А.

Підписано до друку 26.01.10 р.
Формат паперу 60x84 1/16 . Папір писальний.
Умовн.-друк.арк. 2,0. Обл.-вид.арк. 2,25.
Замовлення № Тираж 150. Ціна

Видавництво УкрДАЗТу, свідоцтво ДК 2874 від. 12.06.2007 р.
Друкарня УкрДАЗТу,
61050, Харків - 50, майд. Фейєрбаха, 7

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТРАНСПОРТУ

Кафедра «Фінанси»

Ф І Н А Н С И
МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до самостійної роботи і контрольної-навчальні тести
для студентів економічних спеціальностей всіх форм
навчання

Харків 2011

Методичні вказівки розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні кафедри «Фінанси» 30 жовтня 2009 р., протокол №3.

Розроблено на підставі та відповідно до освітньо-кваліфікаційних характеристик освітньо-професійних програм бакалаврів за спеціальностями ОіА, ЕП, М, МО, МЗЕД. Призначено для студентів усіх форм навчання та слухачів ІППК УкрДАЗТ.

Укладачі:

проф. Н.М. Крихтіна,
доц. Н.М. Островерх,
старш. викл. О.В. Покогодна

Рецензент
проф. Л.О.Позднякова

ЗМІСТ

Загальна характеристика дисципліни	4
Мета і завдання дисципліни	5
Розгорнута навчальна програма дисципліни	8
Програмні запитання до іспиту з дисципліни «Фінанси» .	16
Методичні вказівки до самостійної роботи студентів	22
Тематика контрольних робіт з дисципліни «Фінанси» та методичні вказівки щодо виконання	29
Контрольно-навчальні тести з дисципліни «Фінанси»	45
Тема 1	46
Тема 2	49
Тема 3	53
Тема 4	57
Тема 5	62
Тема 6, 7, 8	66
Тема 9	70
Тема 10	72
Тема 11	77
Тема 12	80
Список літератури	83

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Теоретичний курс «Фінанси» є однією з базових економічних дисциплін.

В умовах ринкових відносин фінанси використовуються державою як ефективний регулятор усіх сфер економічного життя суспільства. Практично всі економічні інструменти господарювання (ціноутворення, оплата праці, комерційні розрахунки, інвестиційна діяльність, кредитування, бухгалтерський облік тощо) пов'язані з фінансами. Тому курс «Фінанси» має міжгалузевий характер.

Засвоєння теоретичних засад фінансових відносин створює ту основу, на якій базується вивчення прикладних фінансових дисциплін, що розкривають конкретні питання організації фінансів у різних ланках фінансової системи.

Знання цих питань необхідні майбутньому спеціалісту, щоб об'єктивно оцінювати економічні процеси, які відбуваються у суспільстві, розуміти сутність і тенденції розвитку фінансових відносин та їх особливості у сфері державних фінансів і фінансів господарських одиниць, уміти розробляти й вирішувати актуальні питання теорії і практики розбудови фінансової політики держави.

Вивчення теоретичних основ фінансових відносин дає змогу досить швидко опанувати зміни, які відбуваються у фінансовій практиці.

Програма курсу передбачає послідовне вивчення теоретичних основ функціонування фінансів в умовах ринку, принципів і конкретних форм організації фінансових відносин у різних сферах життєдіяльності суспільства, теоретичне обґрунтування практики функціонування фінансового механізму у процесі формування та використання централізованих і децентралізованих фондів фінансових ресурсів суспільного призначення.

Загальний бюджет часу на вивчення теоретичного курсу «Фінанси» складає 180 годин, у тому числі аудиторного вивчення – 72 години, самостійного вивчення – 108 годин.

В освоєнні вузівських навчально-програмних матеріалів циклу фінансових дисциплін, у тому числі і теоретичного

курсу «Фінанси», надзвичайно важливу роль відіграє не тільки активна участь студентів на лекційних, семінарських і практичних заняттях, а й їх самостійна робота. Тільки реальне поєднання всіх форм вузівського навчального процесу дасть змогу забезпечити підготовку висококваліфікованих спеціалістів у галузі фінансів, здатних ефективно працювати в умовах ринкової економіки.

Для засвоєння теоретичних засад фінансових відносин важливе значення має самостійна робота студентів, на що спрямована підготовлена програма, контрольні-навчальні тести, програмні запитання до іспиту, тематика контрольних робіт та методичні вказівки щодо їх виконання і до самостійної роботи студентів.

При організації самостійної роботи студентам рекомендується використовувати видані в УкрДАЗТ методичні вказівки, електронні версії яких знаходяться у базі даних комп'ютерного класу кафедри «Фінанси».

МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Фінанси» має на меті надання знань з теорії і практики, які висвітлюють сутність і форми прояву фінансів, оптимізацію фінансових відносин у суспільстві, механізм функціонування; отримання студентами базових знань з питань теорії і практики фінансових відносин суб'єктів господарювання, які розкривають сутність фінансів, склад і структуру фінансової системи, бюджетної системи; розгляд місцевих фінансів, державних цільових фондів та їх ролі у фінансовій системі.

Предметом теоретичного курсу «Фінанси» є сукупність фінансових відносин, які виражають розподіл і перерозподіл вартості валового внутрішнього продукту на макро- і мікрорівнях.

Завдання курсу — дати правильне розуміння закономірностей у сфері фінансових відносин держави,

суб'єктів підприємницької діяльності та населення, розкрити шляхи використання цих закономірностей у практиці фінансової роботи; показати можливі напрями впливу фінансів на суспільний прогрес і роль фінансів в економічній перебудові суспільства на шляху розвитку ринкових відносин; визначити сукупність заходів, що забезпечують використання фінансів як одного з дійових важелів економічної політики держави.

Теоретичний курс «Фінанси» вивчається студентами після ознайомлення із загальнотеоретичними економічними дисциплінами, такими, як «Основи економічної теорії», «Історія економічних учень», «Економічна історія», «Економіка підприємства», «Гроші і кредит», «Мікроекономіка» та ін., що дає змогу закріпити вже набуті знання і поглибити професійну підготовку фахівців економічного профілю.

Після вивчення дисципліни студент:

1 Повинен знати:

- яку роль виконують фінанси у системі ринкових відносин;
- основні категорії фінансів;
- форми фінансування та джерела формування фінансових ресурсів;
- засади формування і функціонування окремих сфер і ланок фінансової системи;
- інструменти та методи фінансового контролінгу та забезпечення;
- сутність і функції податків;
- місце і значення бюджету в загальній системі фінансових відносин;
- економічну сутність державного кредиту;
- склад місцевих фінансів;
- особливості фінансових відносин у сфері страхування;
- класифікацію фінансового ринку;
- необхідність та практичне значення оцінки

фінансового стану держави;

2 Повинен вміти:

- дати правильне розуміння закономірностей у сфері фінансових відносин держави;
- визначати прибуток підприємств;
- визначати механізм впливу податків на діяльність суб'єктів підприємницької діяльності в Україні;
- об'єктивно оцінювати економічні процеси, які відбуваються у суспільстві;
- розуміти суть і тенденції розвитку фінансових відносин та їх особливості у сфері державних фінансів і фінансів господарських одиниць;
- виявляти доходи та видатки, які відображаються у грошових потоках;
- аналізувати результативність фінансового впливу на соціально-економічний розвиток країни в цілому та добробут її громадян і фінансовий стан підприємства;

3 Повинен мати уявлення:

- про роль економіста-фінансиста в удосконаленні та підвищенні ефективності діяльності підприємства (організації, установи);
- про організацію та методику проведення фінансового аналізу, здійснення заходів фінансового контролінгу і бюджетування.

Навчальна дисципліна «Фінанси» як окремий екзаменаційний модуль складається з 12 тем, які поділяються на 2 навчальні модулі. До кожного із зазначених модулів включено відповідні змістовні модулі: змістовний модуль 1 – теми 1-4 дисципліни, змістовний модуль 2 – теми 5-12. Студенти денної форми навчання за кожним із зазначених модулів під час поточного тестування можуть набрати по 60 балів відповідно. До кожного

змістовного модуля включено також семінарські заняття (за відповіді на питання на кожному з них студент може отримати до 4 балів, а всього – до 40 з урахуванням виконання додаткових заходів), відвідування лекцій (до 20 балів) і самостійну роботу (до 40 балів). Таким чином, студент може отримати до 100 балів у системі кожного з модулів. За підсумками роботи протягом семестру студент отримує середню арифметичну кількість балів з двох модулів, яка може досягнути 100 балів, що дає підстави для відповідної оцінки отриманих знань.

РОЗГОРНУТА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1 ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСІВ

Тема 1 Сутність, функції та роль фінансів

Раціоналістична та еволюційна концепції походження фінансів. Поява фінансів як об'єктивний наслідок розвитку товарного виробництва та обміну. Роль держави у створенні фінансових відносин.

Фінанси як економічна, вартісна, розподільча та історична категорія. Специфічні ознаки фінансів, їх суспільне призначення.

Фінансові категорії як форма наукового пізнання сутності фінансових відносин. Вихідні фінансові категорії. Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями.

Фінансові ресурси як матеріальні носії фінансових відносин. Склад і особливості централізованих та децентралізованих фінансових ресурсів. Фінансові протиріччя. Способи їх збалансування. Характерні ознаки фінансів. Моделі фінансових відносин у суспільстві.

Функції фінансів як виявлення найважливіших суттєвих ознак, властивостей, суспільного призначення фінансів. Розподільча функція, її зміст. Об'єкти і суб'єкти розподілу та перерозподілу вартості суспільного продукту. Контрольна

функція. Фінансова інформація та її роль у реалізації контрольної функції. Дискусійні питання щодо функцій фінансів.

Вплив фінансів на розвиток суспільного виробництва. Фінансове забезпечення відтворювального процесу. Форми фінансового забезпечення, державне фінансування. Фінансове стимулювання як один із методів державного впливу на відтворювальний процес. Підвищення ролі фінансів в умовах переходу до ринкових відносин.

Тема 2 Фінансова система держави

Поняття фінансової системи. Теоретичні основи побудови фінансової системи. Структура фінансової системи. Становлення та розвиток її в Україні.

Сфери фінансів: фінанси підприємств, державні фінанси, міжнародні фінанси та фінансовий ринок. Ланки фінансових відносин.

Внутрішня побудова фінансової системи України. Організаційна структура фінансової системи України:

- органи управління: Міністерство фінансів, податкова служба, контрольно-ревізійна служба, казначейство, рахункова палата, аудиторська палата тощо;
- фінансові інститути: Національний банк України, комерційні банки, страхові компанії, міжбанківська валютна біржа, їх функції і повноваження.

Правові та організаційні основи фінансової системи. Вплив фінансової системи на темпи і пропорції розвитку економіки.

Криза фінансової системи і шляхи її подолання в умовах формування ринкової економіки.

Тема 3 Фінансово-кредитний механізм

Фінансова політика – складова частина економічної та соціальної політики держави. Взаємозв'язок фінансів і фінансової політики, її завдання. Стратегія і тактика фінансової політики.

Фінансовий механізм як сукупність форм і методів організації фінансових відносин. Складові елементи фінансового механізму.

Фінансове планування: суть, принципи, методи, завдання. Система фінансових планів, їх характеристика.

Управління фінансами, об'єкти та суб'єкти управління. Права та обов'язки органів виконавчої влади та управління щодо оперативного управління фінансами. Автоматизація системи управління фінансами.

Фінансовий контроль. Його сутність та значення. Види, форми й методи фінансового контролю. Фінансовий аудит як незалежний фінансовий контроль. Суб'єкти фінансового контролю в Україні. Шляхи підвищення його дієвості. Правове регулювання фінансових відносин. Розвиток фінансового законодавства в Україні.

Тема 4 Фінанси підприємств

Сутність фінансів підприємств, їх функції та основи організації. Грошові надходження підприємств, їх склад, економічна характеристика і класифікація. Розмежування коштів підприємств на власні та залучені.

Виторг від реалізації продукції, робіт та послуг. Його розподіл. Фонд відшкодування, валовий дохід. Фонд оплати праці, економічний зміст. Розподіл прибутку. Схема фінансової діяльності і грошових потоків підприємств: фінансові ресурси, витрати, доходи, фінансові результати.

Методи організації фінансової діяльності підприємств.

Оборотні кошти підприємств, їх економічна сутність і організація. Показники стану й ефективності використання оборотних коштів.

Основні засоби, їх склад. Джерела фінансування відтворення основних засобів. Фінансовий план

підприємства. Система показників оцінки фінансового стану. Ліквідність та платоспроможність підприємства.

Особливості фінансових відносин на підприємствах різних форм власності та господарювання. Приватизація державних підприємств і її фінансові аспекти. Розподіл та використання коштів, отриманих від приватизації.

Фінансові ресурси підприємств та джерела їх формування: амортизаційні відрахування, оборотні кошти, бюджетні асигнування, надходження з державних цільових фондів, надходження з централізованих фондів, кредити, прибуток.

Модуль 2 ДЕРЖАВНІ ФІНАНСИ

Тема 5 Податки. Податкова система України

Суть і функції податків. Класифікація податків, ознаки. Види податків. Прямі та непрямі податки. Податкова система: поняття, основи побудови. Принципи й методи оподаткування. Основні етапи становлення податкової системи України.

Пряме оподаткування: прибуткове оподаткування, податок з доходів фізичних осіб, земельний податок, податок на промисел, податок з власників транспортних засобів тощо.

Податок на додану вартість. Економічна суть податку та методика включення податку до цін товарів, робіт, послуг. Порядок та терміни сплати до бюджету.

Акцизний збір. Акцизи як форма специфічних податків. Платники акцизного збору, визначення його суми.

Мито як джерело доходів бюджету. Платники та ставки мита. Порядок перерахування мита в бюджет.

Плата за ресурси. Економічне призначення ресурсних платежів. Види плати за ресурси, визначення ставок і

платників. Плата за воду. Плата за спеціальне використання природних ресурсів. Майнове оподаткування. Державне мито. Місцеві податки та збори. Інші платежі в бюджет.

Тема 6 Бюджет і бюджетний устрій

Бюджет як економічна та юридична категорії. Місце та значення бюджету в загальній системі фінансових відносин. Розподільча і контрольна функції бюджету. Бюджетний механізм фінансового регулювання в умовах ринкових відносин.

Бюджетний устрій і бюджетна система. Види бюджетів. Розподіл доходів і витрат між ланками бюджетної системи. Бюджетне регулювання. Поняття закріплених і регульованих доходів. Субсидії, субвенції, дотації. Їх значення у збалансуванні бюджетів різних рівнів.

Бюджетний процес. Його поняття та основні елементи. Організація бюджетного планування. Порядок складання, розгляду і затвердження проектів державного та місцевих бюджетів. Удосконалення бюджетного планування і бюджетного регулювання.

Касове виконання дохідної та видаткової частини державного і місцевого бюджетів.

Бюджетні права державних органів законодавчої і виконавчої влади.

Тема 7 Доходи і видатки державного бюджету

Економічна суть доходів і видатків бюджету. Форми їх вияву і матеріальне втілення. Джерела формування бюджетних доходів. Форми і методи мобілізації грошових коштів у бюджет. Класифікація бюджетних доходів та видатків.

Роль державного бюджету у фінансовому забезпеченні економічного і соціального розвитку України. Формування

доходів державного бюджету. Їх склад і структура. Видатки державного бюджету. Основні напрямки використання бюджетних коштів. Витрати державного бюджету на соціальний захист населення. Склад і структура витрат державного бюджету в соціально-культурній сфері. Фінансування науки. Витрати державного бюджету на розвиток економіки, оборону та державне управління. Бюджетний дефіцит. Поняття і причини виникнення. Проблеми скорочення і можливі джерела покриття бюджетного дефіциту.

Тема 8 Місцеві фінанси

Поняття місцевих фінансів, їх склад і роль у здійсненні політики зміцнення економічної самостійності адміністративно-територіальних формувань в умовах ринку.

Фінансові ресурси місцевого самоврядування. Місцеві бюджети, їх доходи та видатки. Загальнодержавні податки і збори, закріплені за місцевими бюджетами. Роль місцевих податків і зборів у формуванні доходів місцевих бюджетів. Види неподаткових надходжень у місцеві бюджети.

Соціальна спрямованість видаткової частини місцевих бюджетів. Фінансування витрат місцевого самоврядування. Фінансування адміністративного апарату місцевих органів влади. Позабюджетні кошти і валютні фонди місцевих рад, їх значення у формуванні фінансових ресурсів регіону. Джерела надходжень та основні напрямки використання. Фінансові ресурси інших органів самоврядування.

Тема 9 Державний кредит

Економічна сутність державного кредиту, його роль у формуванні додаткових фінансових ресурсів держави і покритті бюджетного дефіциту. Відмінність державного кредиту від банківського.

Види державного кредиту. Внутрішній і зовнішній державний кредит. Державний борг. Капітальний і поточний

державний борг. Причини і наслідки зростання державного боргу. Джерела погашення державного боргу.

Державні позики. Їх види. Класифікація державних позик. Залучення коштів загальнодержавного фонду. Казначейські позики. Позики міжнародних фінансових органів. Міжурядові позики, банківські кредити держави, їх значення у фінансовій підтримці України.

Тема 10 Страхування та страховий ринок

Економічна необхідність і роль страхування у забезпеченні безперервності суспільного виробництва.

Особливості фінансових відносин у сфері страхування.

Форми і методи страхового захисту. Система страхових фондів.

Класифікація страхування за об'єктами та за ознакою ризику. Принципи обов'язкового і добровільного страхування.

Страхування майна юридичних і фізичних осіб, його види і форми. Страхування кредитних і фінансових ризиків. Економічна необхідність, значення і види.

Особове страхування, його суть і значення у забезпеченні соціального захисту громадян. Види особового обов'язкового і добровільного страхування.

Перестраховування. Необхідність перестраховування для забезпечення сталості страхових операцій.

Доходи і витрати страховика. Страхові платежі як основне джерело доходів страховика. Витрати на виплату страхового відшкодування і страхових сум, відрахування у запасні і резервні фонди. Фінансові результати страхових операцій, їх рентабельність. Прибуток страхових організацій, його розподіл і використання.

Страховий ринок. Поняття страхового ринку та його організаційна структура. Учасники страхового ринку.

Ліцензування страхової діяльності. Формування і розвиток страхового ринку в Україні.

Тема 11 Фінансовий ринок

Поняття та сутність фінансового ринку, його роль у мобілізації та розподілі фінансових ресурсів. Класифікація фінансових ринків. Грошовий ринок. Ринок капіталів. Ризикові та безризикові фінансові ринки. Місцеві, регіональні, національні, міжнародні, всесвітні фінансові ринки. Первинний і вторинний фінансові ринки. Економічні передумови функціонування фінансового ринку в Україні.

Види цінних паперів, які можуть випускатись та обертатися в Україні. Основні характеристики цінних паперів. Правове регулювання фінансового ринку. Порядок реєстрації та обігу цінних паперів.

Оподаткування доходів від цінних паперів. Державний контроль за випуском та обігом цінних паперів. Фондова біржа. Правові положення. Організація і порядок роботи. Правила торгівлі. Види угод, порядок розрахунків. Брокерські контори. Формування статутного фонду. Прибуток, розподіл прибутку. Перспективи розвитку фінансового ринку в Україні.

Тема 12 Фінансовий механізм зовнішньоекономічних відносин

Поняття фінансового механізму зовнішньоекономічних відносин. Суб'єкти та види зовнішньоекономічної діяльності. Правові норми її регулювання.

Валютне регулювання та валютні обмеження. Використання валютних надходжень.

Валютний курс. Порядок встановлення і методологія обчислення валютного курсу національної грошової одиниці України. Конвертованість валюти.

Валютні ринки. Поняття і види. Організація та порядок роботи біржового валютного ринку. Котирування іноземних валют. Валютні операції.

Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Єдиний митний тариф. Митні ставки та пільги. Митний

контроль та митне оподаткування на території спеціальних економічних зон.

Принципи оподаткування суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Оподаткування експортно-імпортних операцій.

Державний контроль за здійсненням валютних операцій і своєчасним надходженням коштів. Фінансові санкції.

ПРОГРАМНІ ЗАПИТАННЯ ДО ІСПИТУ З ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСИ»

1 Предмет науки про фінанси. Суб'єкти та об'єкти фінансових відносин.

2 Характеристика фінансів як історичної категорії, передумови їх виникнення.

3 Фінанси як економічна категорія: визначення, ознаки, зв'язок з грошима.

4 Фінансові категорії.

5 Зв'язок фінансів з іншими вартісними економічними категоріями (ціною, заробітною платою, кредитом).

6 Функції фінансів, їх зв'язок.

7 Суспільне призначення фінансів та їх об'єктивна необхідність.

8 Вплив фінансів на суспільне виробництво (якісний і кількісний вплив, напрями впливу) та їх роль у ринковій економіці.

9 Сутність, склад і характеристика фінансової системи за її внутрішньою будовою.

10 Взаємозв'язок між сферами і ланками фінансових відносин.

11 Сутність, склад і характеристика фінансової системи за її організаційною структурою.

12 Органи управління та інституції фінансової системи: склад, функції і зв'язок зі сферами і ланками

фінансової системи.

13 Поняття і завдання фінансової політики, її зв'язок з економічною політикою. Фінансова стратегія і фінансова тактика.

14 Характеристика типів фінансової політики.

15 Зміст напрямів фінансової політики. Характеристика сучасної фінансової політики України за її окремими напрямками.

16 Фінансова політика в умовах фінансової кризи. Стабілізація фінансового стану в Україні та шляхи її забезпечення.

17 Поняття фінансового механізму і його складові елементи.

18 Фінансові методи впливу на соціально-економічний розвиток держави.

19 Характеристика форм фінансового забезпечення розширеного відтворення.

20 Фінансове регулювання як підсистема фінансового механізму. Методи фінансового регулювання.

21 Фінансове планування: сутність, завдання, принципи і методи. Роль фінансового планування під час переходу до ринку.

22 Зміст і призначення фінансового контролю, його об'єкти і суб'єкти. Функції суб'єктів фінансового контролю. Характеристика видів, форм і методів фінансового контролю.

23 Система фінансових планів, їх характеристика.

24 Управління фінансами і його види. Об'єкти і суб'єкти управління, функції суб'єктів управління. Менеджмент державних фінансів. Фінансовий менеджмент підприємницьких структур. Податковий менеджмент.

25 Характеристика фінансових важелів та стимулів як складових фінансового механізму. Фінансові показники. Фінансові норми і нормативи. Фінансові стимули.

26 Правове регламентування фінансових відносин та фінансової діяльності.

27 Сутність фінансів підприємств, їх функції та принципи організації.

28 Внутрішні та зовнішні фінансові відносини суб'єктів господарювання.

29 Порядок розподілу грошових надходжень від реалізації продукції, робіт і послуг.

30 Поняття фінансових ресурсів підприємств, характеристика їх складу.

31 Джерела формування фінансових ресурсів новостворюваних і функціонуючих підприємств.

32 Класифікація фінансових ресурсів.

33 Поняття доходів і витрат підприємства, їх класифікація.

34 Фінансові результати діяльності підприємств та макро- і мікроекономічні чинники, які їх визначають.

35 Характеристика методів організації фінансової діяльності підприємств (принципи, мета, зміст і роль кожного методу).

36 Сутність державних фінансів, їх призначення і роль.

37 Фінансові ресурси держави, їх склад і джерела формування.

38 Фінансові методи державного регулювання економіки.

39 Об'єктивна необхідність, сутність і функції податків.

40 Класифікація податків за різними ознаками, їх характеристика.

41 Прямі і непрямі податки, їх сутність, переваги і недоліки.

42 Елементи системи оподаткування.

43 Взаємозв'язок між такими поняттями, як податки, податкова система і податкова політика.

44 Сутність і принципи побудови податкової системи України.

45 Становлення та розвиток податкової системи України, її сучасний стан.

- 46 Економічний зміст, форма і матеріальне втілення бюджету. Відмінності бюджету від інших ланок фінансової системи.
- 47 Функції бюджету як економічної категорії.
- 48 Місце бюджету у розподілі вартості ВВП і шляхи його впливу на цей розподіл.
- 49 Державний бюджет як основний фінансовий план держави та універсальний інструмент контролю.
- 50 Роль бюджету у соціально-економічному розвитку держави.
- 51 Бюджетна система: поняття, склад, принципи побудови.
- 52 Будова бюджетної системи України.
- 53 Бюджетний устрій, його сутність і основи.
- 54 Критерії розмежування доходів і видатків між ланками бюджетної системи.
- 55 Міжбюджетні відносини і необхідність їх регулювання.
- 56 Міжбюджетні трансферти. Зміст кожного з їх видів і практика використання в Україні.
- 57 Поняття бюджетного процесу і його етапи (зміст кожного, задіяні органи і їх функції).
- 58 Бюджетні права органів законодавчої і виконавчої влади.
- 59 Казначейська система виконання державного бюджету.
- 60 Економічна сутність бюджетних доходів і видатків, форми їх вияву і матеріального втілення.
- 61 Роль доходів і видатків державного бюджету в соціально-економічному розвитку країни.
- 62 Фактори, які визначають склад бюджетних доходів і вибір джерел їх формування.
- 63 Фактори, які визначають склад і структуру видатків бюджету.
- 64 Класифікація бюджетних доходів.
- 65 Джерела формування доходів державного бюджету України.

66 Загальний і спеціальний фонди Державного бюджету України.

67 Класифікація бюджетних видатків. Характеристика структури видатків Державного бюджету України.

68 Аналіз тенденцій, які простежуються у видатковій частині Державного бюджету України.

69 Бюджетне фінансування: сутність поняття, принципи і форми бюджетного фінансування.

70 Бюджетний дефіцит: сутність, причини виникнення і заходи щодо зменшення його розміру. Поняття касового дефіциту бюджету.

71 Джерела фінансування бюджетного дефіциту, економічні наслідки їх застосування.

72 Поняття місцевих фінансів, їх склад і призначення. Складові елементи фінансів місцевих органів влади.

73 Об'єкти і суб'єкти місцевих фінансів.

74 Економічна сутність, форма прояву і матеріальний зміст місцевих бюджетів.

75 Будова місцевих бюджетів.

76 Склад і структура доходів місцевих бюджетів. Власні і передані доходи.

77 Склад і структура видатків місцевих бюджетів. Поточні видатки і видатки розвитку.

78 Шляхи зміцнення фінансової незалежності місцевого самоврядування в Україні.

79 Необхідність створення та призначення державних цільових фондів. Принципи їх організації.

80 Джерела формування доходів і напрями видатків: Пенсійний фонд, Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття, Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві, Фонд соціального захисту інвалідів.

81 Сутність державного кредиту, його необхідність і роль у формуванні фінансових ресурсів держави.

Відмінності державного кредиту від банківського.

82 Функції державного кредиту.

83 Види і форми державного кредиту, їх зміст і характеристика.

84 Класифікація державних позик.

85 Поняття державного боргу. Поточний і капітальний державний борг. Вплив державного боргу на фінансову безпеку держави.

86 Методи управління державним боргом, їх характеристика.

87 Зовнішній і внутрішній державний борг України: склад, причини виникнення, наслідки існування та заходи щодо його скорочення.

88 Економічна необхідність, передумови виникнення і роль страхування. Особливості фінансових відносин у сфері страхування.

89 Поняття страхування, його функції та ознаки.

90 Суб'єкти страхових відносин: страховик, страхувальник, застрахований і отримувач.

91 Форми і методи страхового захисту. Характеристика системи страхових фондів.

92 Класифікація страхування за об'єктами і за ознакою ризику.

93 Характеристика майнового, особистого, страхування відповідальності і фінансових ризиків.

94 Поняття страхового ринку, його організаційна структура.

95 Державний нагляд за страховою діяльністю в Україні, його організація і зміст.

96 Розвиток страхового ринку в Україні, його стан на сучасному етапі.

97 Поняття фінансового ринку і його сегментів.

98 Передумови виникнення фінансового ринку, його роль у ринковій економіці.

99 Взаємозв'язок фінансового ринку зі сферами і ланками фінансової системи і його місце у розподільних

процесах.

100 Призначення і функції грошового ринку, ринку кредитних ресурсів, ринку цінних паперів і ринку фінансових послуг.

101 Класифікація фондового ринку (за характером руху інструментів і за формою його організації).

102 Суб'єкти фінансового ринку (емітенти, інвестори, посередники, інфраструктура); склад і роль кожної групи суб'єктів.

103 Місце і роль держави на фінансовому ринку.

104 Поняття та характеристика цінних паперів згідно з чинним законодавством.

105 Характеристика інструментів фінансового ринку, їх склад.

106 Характеристика і призначення державних цінних паперів.

107 Фондова біржа та її функції.

108 Сутність, призначення і роль міжнародних фінансів.

109 Світові фінансові потоки: валютні, кредитні, фінансові ринки, їх характеристика.

110 Фінанси ООН і ЄС.

111 Міжнародні фінансові інституції, їх завдання, сфери діяльності, формування капіталів та ресурсів (МВФ, Група Світового банку, Банк міжнародних розрахунків, Європейський інвестиційний банк, Європейський банк реконструкції та розвитку).

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Відповідно до навчального плану з дисципліни «Фінанси» для студентів передбачається позааудиторна самостійна робота, яка є важливою формою оволодіння матеріалом та відповідним чином сприяє поглибленню знань за темами.

Для більш ефективної організації самостійної роботи студентам рекомендується користуватися такими

ресурсами:

- науково-технічна бібліотека УкрДАЗТ (Харків, пл. Фейєрбаха, 7);
- медіатека УкрДАЗТ (Харків, пл. Фейєрбаха, 7);
- ХДНБ ім. В.Г.Короленка (Харків, пров. Короленка, 18);
- сайт Верховної Ради України (rada.gov.ua) – Конституція України, база даних нормативно-правових актів, законопроекти (zakon.rada.gov.ua);
- сайт Міністерства фінансів України (www.minfin.gov.ua);
- сайт Рахункової палати Верховної Ради України (www.ac-rada.gov.ua).

Студентам рекомендується також при організації самостійної роботи спиратися на видані в УкрДАЗТ методичні вказівки, електронні версії яких знаходяться у базі даних комп'ютерного класу кафедри «Фінанси».

ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ

- 1 Шляхи перебудови фінансових відносин у період формування ринкової економіки України.
- 2 Роль фінансової системи у забезпеченні фінансової стабілізації.
- 3 Фінансовий механізм, його складові елементи і загальна характеристика.
- 4 Удосконалення фінансового механізму в Україні у період формування ринкової економіки.
- 5 Державний фінансовий контроль і його роль у забезпеченні фінансової дисципліни.
- 6 Податкова політика на сучасному етапі.
- 7 Податкова система на сучасному етапі.
- 8 Наукові основи побудови податкової системи держави з ринковою економікою.
- 9 Оцінка податкового законодавства України на сучасному етапі.

10 Організація податкової служби і контрольної роботи в Україні.

11 Переваги і недоліки системи прямого оподаткування.

12 Переваги і недоліки системи непрямого оподаткування.

13 Оподаткування прибутку підприємств та організацій.

14 Проблеми акцизного оподаткування підприємств.

15 Вплив прибуткового оподаткування на заощадження громадян.

16 Роль місцевих податків у податковій системі України.

17 Проблеми вдосконалення місцевого оподаткування в Україні.

18 Необхідність, зміст і роль бюджету в Україні.

19 Реформування міжбюджетних відносин.

20 Бюджетний дефіцит: причини, наслідки, методи управління.

21 Бюджетна політика у галузі державних фінансів.

22 Державний борг України: сучасний стан та перспективи його скорочення.

23 Зовнішній державний борг у країнах з перехідною економікою.

24 Державне регулювання фінансового ринку в Україні.

25 Фондовий ринок в Україні: сучасний стан, перспективи розвитку.

26 Біржовий та позабіржовий ринок паперів в Україні.

27 Стимулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

28 Медичне страхування в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку.

29 Фінансове забезпечення економічного та соціального розвитку адміністративно-територіальних одиниць.

ПІДГОТОВКА ТА ПРЕЗЕНТАЦІЯ РЕФЕРАТУ

Підготовку до написання реферату починають з вибору теми. Студентам надається право самостійно вибрати тему з проблематики, визначеної кафедрою фінансів, а також запропонувати свою тему. У такому разі вибрана тема має бути узгоджена з викладачем, який проводить семінарські заняття.

Літературні джерела студент підбирає самостійно. Роботу з літературою потрібно починати зі складання повного списку книг, статей, нормативних документів з обов'язковим посиланням на джерело. Для підготовки реферату рекомендується використовувати каталог періодичних видань, довідників і нормативних матеріалів. Найбільша кількість публікацій з фінансових питань міститься у журналах «Фінанси України», «Економіка України», «Фінансова тема», «Економічний часопис», а також у газетах «Голос України», «Урядовий кур'єр», «Бізнес», «Галицькі контракти» та ін. Законодавчі акти публікуються у «Відомостях Верховної Ради України» та інших періодичних виданнях.

Зміст роботи треба викладати стисло, лаконічно, не припускаючи повторень та непотрібних відступів від теми.

Текст реферату має бути написаний чітким, розбірливим почерком без пропусків та скорочень слів або надрукований на машинці чи набраний на комп'ютері. Загальний обсяг — не більше семи сторінок. Текст роботи слід писати тільки на одній сторінці стандартного аркуша та розміщувати таким чином, щоб залишалися поля по 25 мм з кожного боку. Номери сторінок проставляються у верхньому правому кутку або посередині сторінки згори чи знизу. Титульний аркуш вважається першою сторінкою і номер на ньому не ставиться.

Наприкінці реферату оформляють список використаної літератури.

Презентація реферату проходить на семінарському занятті, де розглядається дана тема. Доповідь з реферату не повинна перевищувати 7—10 хв.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема курсу	Кількість	Питання, література до самостійної
------------	-----------	------------------------------------

	годин	роботи
1 Сутність, функції та роль фінансів	12	<p>Семінар 1 Сутність фінансів та їх роль у ринковій економіці</p> <p>Реферати: 1</p> <p><i>Питання для самостійного вивчення</i></p> <p>1 Концепції походження фінансів 2 Моделі фінансових відносин у суспільстві 3 Вплив фінансів на розвиток суспільного виробництва 4 Підвищення ролі фінансів в умовах переходу до ринкових відносин</p> <p>Література [11, 15, 16, 19, 21, 23, 24]</p>
2 Фінансова система держави	12	<p>Семінар 2 Фінансова система</p> <p>Реферати: 2</p> <p><i>Питання для самостійного вивчення</i></p> <p>1 Правові та організаційні основи фінансової системи 2 Вплив фінансової системи на темпи і пропорції розвитку економіки 3 Криза фінансової системи і шляхи її подолання в умовах формування ринкової економіки</p> <p>Література [11, 15, 16, 18, 19, 21, 23, 24, 30]</p>
3 Фінансово-кредитний механізм	15	<p>Семінар 3 Фінансова політика і фінансовий механізм</p> <p>Реферати: 3, 4, 5</p> <p><i>Питання для самостійного вивчення</i></p> <p>1 Фінансове планування 2 Фінансовий контроль</p> <p>Література [6, 7, 11, 15, 16, 18, 19, 21, 23, 24, 30]</p>
4 Фінанси підприємств	15	<p>Семінар 4 Фінанси господарських суб'єктів</p> <p><i>Питання для самостійного вивчення</i></p>

		<p>1 Оборотні кошти підприємств, показники стану та ефективності їх використання</p> <p>2 Фінансовий план підприємства та система оцінки фінансового стану</p> <p>3 Фінансові ресурси підприємства та джерела їх формування</p> <p>Література [11, 15, 16, 18, 19, 21, 23, 29]</p>
5 Податки. Податкова система України	20	<p>Семінар 5 Податки і податкова система</p> <p>Реферати: 7-17</p> <p><i>Питання для самостійного вивчення</i></p> <p>1 Податкова система: поняття, основи побудови</p> <p>2 Основні етапи становлення податкової системи України</p> <p>3 Відрахування у цільові загальнодержавні фонди</p> <p>Література: [5, 8, 9, 10, 11, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 27, 28]</p>
6 Бюджет і бюджетний устрій	15	<p>Семінар 6 Бюджет і бюджетна система</p> <p>Реферати: 18, 19</p> <p><i>Питання для самостійного вивчення</i></p> <p>1 Бюджетний процес</p> <p>2 Касове виконання дохідної і видаткової частини державного і місцевого бюджетів</p> <p>Література [1, 2, 3, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 23, 25, 31]</p>
7 Доходи і видатки державного бюджету	15	<p>Семінар 7 Доходи і видатки державного бюджету</p> <p>Реферати: 20,21</p> <p><i>Питання для самостійного вивчення</i></p> <p>1 Роль державного бюджету у фінансовому забезпеченні економічного і соціального розвитку України</p> <p>2 Проблеми скорочення і можливі джерела покриття бюджетного дефіциту</p> <p>Література [2, 11, 12, 13, 15, 16, 18, 21, 23, 24, 25, 30,31]</p>

8 Місцеві фінанси	11	<p>Семінар 8 Місцеві фінанси</p> <p>Реферати: 29</p> <p><i>Питання для самостійного вивчення</i></p> <p>1 Фінансування витрат місцевого самоврядування</p> <p>2 Позабюджетні кошти і валютні фонди місцевих рад</p> <p>Література [2, 3, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 24]</p>
9 Державний кредит	15	<p>Семінар 9 Державний кредит і державний борг</p> <p>Реферати: 22, 23</p> <p><i>Питання для самостійного вивчення</i></p> <p>1 Державні позики</p> <p>2 Значення державних позик у фінансовій підтримці України</p> <p>Література [11, 12, 13, 15, 16, 18, 25]</p>
10 Страхування та страховий ринок	20	<p>Семінар 10 Страхування і страховий ринок</p> <p>Реферати: 28</p> <p><i>Питання для самостійного вивчення</i></p> <p>1 Перестрахування</p> <p>2 Доходи, витрати та прибуток страховика</p> <p>Література [4, 11, 12, 15, 16, 18]</p>
11 Фінансовий ринок	15	<p>Семінар 11 Фінансовий ринок</p> <p>Реферати: 25, 26</p> <p><i>Питання для самостійного вивчення</i></p> <p>1 Економічні передумови функціонування фінансового ринку в Україні</p> <p>2 Перспективи розвитку фінансового ринку в Україні</p> <p>Література [11, 12, 15, 16, 18, 21, 23, 26]</p>
12 Фінансовий механізм зовнішньо-економічних	15	<p>Семінар 12 Міжнародні фінанси</p> <p>Реферати: 27</p>

Відносин		<i>Питання для самостійного вивчення</i> 1 Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності 2 Митний контроль та митне оподаткування Література [11, 12, 15, 16, 18, 21, 23]
----------	--	--

ТЕМАТИКА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ З ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСИ» ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ВИКОНАННЯ

Відповідно до навчального плану з предмету “Фінанси ” для студентів заочної форми навчання передбачається контрольна робота, яка поглиблює знання особливо важливих тем з точки зору їх практичної значимості.

Варіанти контрольних робіт визначаються за останньою цифрою залікової книжки студента.

Контрольна робота включає чотири завдання: теоретичне питання, визначення термінів і понять, п’ять тестових завдань та практичне завдання.

Контрольна робота виконується на стандартних аркушах формату А4, оформлюється згідно з методичними вказівками кафедри фінансів і не повинна перевищувати 12 сторінок.

Контрольна робота має бути виконана та подана на кафедру для перевірки не пізніше ніж за 10 днів до складання іспиту або заліку з даної дисципліни.

Контрольна робота допускається до захисту, якщо повністю та відповідно до варіанта розглянуто теоретичне питання, правильно дані визначення термінам і поняттям, вибрано правильні відповіді до п’яти тестових завдань, виконано практичне завдання і зроблено відповідні висновки.

Допущена до захисту контрольна робота вважається зарахованою, якщо студент правильно відповів на поставлені викладачем питання стосовно даної роботи.

Студенти, які не виконали та не захистили контрольну

роботу, до складання іспиту не допускаються.

ВАРІАНТ 1

1 Поясніть, у чому полягає економічна сутність і призначення фінансових ресурсів? Назвіть структуру фінансових ресурсів у державі.

2 Дайте визначення таким термінам і поняттям: фінанси; фінансова система; фондова біржа; страхування; акцизи; валютний курс; акція.

3 Виберіть правильні відповіді до тестових завдань 1, 22, 38, 44, 50.

4 Вкажіть, які непрямі податки і в яких сумах включені до дохідної частини Державного бюджету згідно із Законом “Про Державний бюджет України “ на 20XX рік.

Яку питому вагу вони складають у дохідній частині Державного бюджету?

ВАРІАНТ 2

1 Поясніть, що таке фінансова система. Внутрішня будова фінансової системи та її організаційна структура.

2 Дайте визначення таким термінам і поняттям: фінансовий контроль; фінансовий ринок; фінансові результати; самострахування; бюджетна система; податки; ринок грошей; валютний ринок.

3 Виберіть правильні відповіді до тестових завдань 2, 12, 28, 41, 49.

4 Вкажіть, які прямі податки і в яких сумах включені до дохідної частини Державного бюджету згідно із Законом “Про Державний бюджет України “ на 20XX рік.

Яку питому вагу вони складають у дохідній частині Державного бюджету?

ВАРІАНТ 3

1 Поясніть призначення і роль фінансового механізму, його склад і структуру.

2 Дайте визначення таким термінам і поняттям:

фінансове регулювання; сфера фінансових відносин; оборотні кошти; страхувальник; державний кредит; валютний кошик; облігація; податкова ставка.

3 Виберіть правильні відповіді до тестових завдань 3, 11, 15, 25, 31.

4 Проаналізуйте структуру доходів Державного бюджету України за два останні роки. Яка її динаміка? Наведіть наочні ілюстрації.

ВАРІАНТ 4

1 Поясніть економічну сутність і функції фінансів підприємств. Грошові фонди фінансів підприємств. Фінансові ресурси підприємств і джерела їх формування.

2 Дайте визначення таким термінам і поняттям: самофінансування; банківська система; страховий тариф; бюджетний устрій; мито; фондова біржа; платіжний баланс; валовий дохід.

3 Виберіть правильні відповіді до тестових завдань 4, 7, 16, 23, 30.

4 Проаналізуйте структуру видатків Державного бюджету України за два останні роки. Яка її динаміка? Наведіть наочні ілюстрації.

ВАРІАНТ 5

1 Поясніть суть місцевих фінансів, їх склад і роль. Доходи і видатки місцевих бюджетів.

2 Дайте визначення таким термінам і поняттям: ланка фінансової системи; фінансові важелі; державні субсидії; страхова подія; бюджетне планування; непряме оподаткування; фінансовий ринок; валютне регулювання.

3 Виберіть правильні відповіді до тестових завдань 9, 27, 18, 37, 48.

4 Проаналізуйте динаміку дефіциту (профіциту) Державного бюджету України за п'ять останніх років. Наведіть наочні ілюстрації.

ВАРІАНТ 6

1 Поясніть економічну сутність доходів і видатків державного бюджету. Джерела формування бюджетних доходів. Основні напрямки використання державного бюджету.

2 Дайте визначення таким термінам і поняттям: фінансове планування; фінансова криза; податкова система; бюджетний процес; державний борг; страховий ринок; страховий брокер; валютний ринок.

3 Виберіть правильні відповіді до тестових завдань 6, 15, 39, 24, 40.

4 Проаналізуйте динаміку державного боргу України за п'ять останніх років. Наведіть наочні ілюстрації.

ВАРІАНТ 7

1 Поясніть, яка економічна необхідність і роль страхування. Що таке страховий фонд? Форми і методи його створення і використання.

2 Дайте визначення таким термінам і поняттям: фінансовий механізм; балансовий прибуток; податкова ставка; бюджетний дефіцит; хеджування; дилери; валютний курс; бюджетний процес.

3 Вибрати правильні відповіді до тестових завдань 5, 10, 17, 34, 47.

4 Проаналізуйте динаміку доходних статей Державного бюджету України, які становлять найбільшу питому вагу за останні п'ять років. Наведіть наочні ілюстрації.

ВАРІАНТ 8

1 Поясніть соціально-економічну сутність бюджету. Види бюджетів України. Доходи і видатки Державного бюджету.

2 Дайте визначення таким термінам і поняттям: фінансові ресурси; страхове відшкодування; фінансові важелі; фінансова система; страховий випадок; бюджетне планування; мито; ринок капіталів.

3 Виберіть правильні відповіді до тестових завдань 7, 19, 26, 35, 44.

4 Проаналізуйте динаміку основних статей видатків Державного бюджету України за останні п'ять років. Наведіть наочні ілюстрації.

ВАРІАНТ 9

1 Поясніть сутність фінансового ринку, його роль у мобілізації та розподілі фінансових ресурсів. Структура фінансового ринку (ринок грошей, ринок капітальних кредитних ресурсів, ринок цінних паперів).

2 Дайте визначення таким термінам і поняттям: фінанси; фінансовий контроль; фінансовий ринок; фінансові результати; самострахування; бюджетна система; податки; ринок грошей.

3 Виберіть правильні відповіді до тестових завдань 8, 29, 36, 42, 46.

4 Проаналізуйте за даними статей Державного бюджету України за останні п'ять років динаміку витрат на фінансування невиробничої сфери економіки. Наведіть наочні ілюстрації.

ВАРІАНТ 10

1 Поясніть економічну суть державного кредиту, його роль у формуванні додаткових фінансових ресурсів держави та покритті бюджетного дефіциту. Види державного кредиту (внутрішній, зовнішній). Поняття державного боргу.

2 Дайте визначення таким термінам і поняттям: фінансова система; фінансовий контроль; фінансове планування; субвенції; бюджетна система; страхування; фінансовий ринок; валютне регулювання.

3 Виберіть правильні відповіді до тестових завдань 13, 20, 38, 41, 43.

4 Проаналізуйте за даними статей Державного бюджету України за останні п'ять років динаміку витрат на

соціальне забезпечення населення. Наведіть наочні ілюстрації.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДО КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

З наведених відповідей вибрати правильну та найбільш повну, вказати номер та відповідну літеру.

1 Фінанси – це:

- а) грошові кошти на поточному рахунку в банку;
- б) грошові відносини, що пов'язані з виробництвом і реалізацією продукції;
- в) сукупність економічних відносин, що пов'язані з обміном, розподілом і перерозподілом у грошовій формі вартості ВВП, а в окремих випадках і національного багатства;
- г) рух вартості від одного суб'єкта до іншого, що характеризує обмінні, розподільчі і перерозподільчі процеси;
- д) процес накопичення, обміну, розподілу, перерозподілу доходів держави.

2 Економічна сутність ВВП як об'єкта фінансових відносин:

- а) частина реалізованого додаткового продукту;
- б) частина реалізованого необхідного продукту;
- в) вартість нагромаджених у державі матеріальних цінностей та залучених у виробництво природних ресурсів;
- г) додана вартість вироблених у державі товарів, робіт, послуг у поточному році.

3 Чим характеризується нормальна фінансова ситуація у державі?

- а) ВВП не вистачає для формування доходів і фінансових ресурсів;

б) основним об'єктом розподілу є національне багатство;

в) об'єктом розподілу є доходи держави;

г) основним об'єктом фінансових відносин є ВВП, а в частині зайвих ресурсів – національне багатство.

4 Чим характеризується кризова фінансова ситуація у державі?

а) об'єктом розподілу є доходи держави;

б) об'єктом фінансових відносин є ВВП;

в) ВВП не вистачає для формування доходів і фінансових ресурсів, об'єктом розподілу є національне багатство;

г) об'єктом розподілу є частина національного багатства.

5 Фінансова система за внутрішньою будовою – це:

а) сукупність міністерств та відомств;

б) сукупність фінансових органів та інститутів, які управляють грошовими потоками;

в) сукупність відносно відособлених взаємопов'язаних фінансових відносин, які відображають специфічні форми та методи розподілу і перерозподілу ВВП;

г) сфера фінансів суб'єктів господарювання та сфера міжнародних фінансів.

6 Організаційна структура фінансової системи – це:

а) сукупність сфер та ланок;

б) об'єктивна сукупність фінансових відносин, загальна для всіх країн;

в) сукупність фінансових органів та інститутів, яка характеризує систему управління фінансами;

г) відособлена частина фінансових відносин;

д) узагальнена частина фінансових відносин.

7 Знайдіть відповідність.

7.1 Що таке фінансове планування?

7.2 Приклад перспективного фінансового плану:

7.3 Приклад поточного фінансового плану:

7.4 Приклад оперативного фінансового плану:

- а) типовий інвестиційний проект;
- б) платіжний календар, касовий план;
- в) процес визначення обсягу фінансових ресурсів за джерелами формування і напрямками їх цільового використання згідно з виробничими та маркетинговими показниками підприємства у плановому періоді;
- г) баланс доходів та витрат підприємства.

8 Вкажіть основні організаційні структури фінансово-кредитного механізму:

- а) правове регламентування;
- б) фінансове забезпечення;
- в) планування;
- г) організація;
- д) кредитування.

9 Знайдіть відповідність.

9.1 Призначення оперативного фінансового планування:

9.2 Призначення поточного фінансового планування:

9.3 Призначення перспективного фінансового планування:

- а) дає можливість забезпечити виконання розрахункових та платіжних зобов'язань, фіксувати поточні зміни платоспроможності підприємства, ліквідності його активів;
- б) визначає довгострокові орієнтири розвитку і цілі підприємства, а також курс дій з досягнення цих цілей і розподілу ресурсів;
- в) конкретизація показників інвестиційної діяльності.

10 Фінанси підприємств – це:

- а) грошові відносини між підприємством і бюджетом за всіма видами платежів;
- б) грошові відносини, які здійснюються між підприємством та банком під час сплати відсотків за кредити;

в) сукупність економічних відносин, пов'язані зі створенням, розподілом і використанням фінансових ресурсів;

г) грошові відносини між підприємствами у процесі їх виробничої і комерційної діяльності.

11 Державний бюджет – це:

а) фінансовий план держави, який зіставляє доходи та видатки на бюджетний період;

б) систематизований перелік загальнодержавних доходів;

в) система державних видатків за кодами бюджетної класифікації.

12 Фінансовий механізм – це:

а) фінансове планування і прогнозування;

б) обґрунтування основних положень фінансової політики держави;

в) сукупність форм і методів створення та використання фондів фінансових ресурсів з метою забезпечення потреб господарських суб'єктів і населення;

г) контроль, ревізія, перевірка фінансово-господарської діяльності;

д) сукупність фінансових методів і форм, інструментів і важелів впливу на соціально-економічний розвиток суспільства.

13 Основними формами фінансового забезпечення є :

а) фінансове регулювання;

б) самофінансування;

в) кредитування;

г) акціонерний капітал;

д) бюджетні асигнування.

14 Визначте методи фінансового регулювання:

14.1 нормативного:

14.2 сальдового:

- а) виділення підсумкового елемента в розподілі доходу;
- б) всі елементи розподілу визначаються за нормами по відношенню до елемента розподілу;
- в) пропорційний розподіл доходу.

15 Вкажіть напрями та види важелів впливу через фінансові інструменти:

15.1 напрями:

15.2 види:

- а) норми і нормативи;
- б) стимули;
- в) санкції;
- г) умови і порядок формування доходів, нагромаджень, фондів;
- д) умови і принципи фінансування та кредитування.

16 Структура бюджетної системи визначається:

- а) бюджетним устроєм;
- б) бюджетною класифікацією;
- в) бюджетним процесом;
- г) бюджетним регулюванням.

17 Функції бюджету:

- а) перерозподільча, контрольна, фіскальна, стимулююча;
- б) фіскальна, контрольна;
- в) регулююча, контрольна;
- г) фіскальна, розподільча, контрольна;
- д) забезпечення існування держави.

18 Визначте найбільш ліквідні кошти:

- а) споруди і будівлі;
- б) грошові кошти на розрахунковому рахунку;
- в) дебіторська заборгованість, строк сплати якої не настав;
- г) сировина та матеріали;
- д) грошові кошти в розрахунках;
- е) незавершене виробництво;

ж) готова продукція.

19 Можливість покриття протягом відносно короткого терміну зобов'язань підприємства власними активами, строк перетворення яких у грошову форму відповідає строку погашення зобов'язань, – це:

- а) фінансова стійкість підприємства;
- б) стабільність підприємства;
- в) ліквідність;
- г) прибутковість.

20 Знайдіть відповідність.

20.1 Показниками стану оборотних коштів є:

20.2 Показниками ефективності використання оборотних коштів є:

- а) тривалість обертання оборотних коштів, коефіцієнт завантаження оборотних коштів, коефіцієнт обертання;
- б) брак власних оборотних коштів, надлишок власних оборотних коштів.

21 Знайдіть відповідність.

21.1 Показниками стану основних фондів є:

21.2 Показниками ефективності використання основних фондів є:

21.3 Показниками забезпечення підприємства основними виробничими фондами є:

- а) фондомісткість, фондоозброєність, коефіцієнт вартості основних фондів у майні підприємства;
- б) коефіцієнт оновлення основних фондів, коефіцієнт вибуття, коефіцієнт приросту основних фондів;
- в) фондоддача, рентабельність основних фондів, абсолютна сума прибутку на одну гривню основних фондів.

22 До складу державних фінансів входять:

- а) міжнародні фінанси;
- б) бюджет держави;

- в) фонд цільового призначення;
- г) державний кредит;
- д) фінанси державного сектора.

23 Пеня – це:

- а) форма плати за послуги;
- б) сума за неналежне виконання угоди;
- в) сума за страхування позики;
- г) визначена законом чи угодою грошова сума, яку повинен сплатити кредитор позичальник у випадку невиконання чи неналежного виконання ним зобов'язань.

24 Комісійна винагорода – це:

- а) форма плати за послуги своїм клієнтам;
- б) форма грошової відповідальності;
- в) сума за невиконання зобов'язань;
- г) сума за неналежне виконання зобов'язань.

25 Штраф – це:

- а) форма грошової відповідальності за певні порушення норми;
- б) форма плати за послуги;
- в) сума неповерненої позики;
- г) сума несплачених відсотків.

26 До прямих податків відносять:

- а) податок на прибуток підприємств;
- б) плата за землю;
- в) мито;
- г) податок з власників транспортних засобів.

27 До непрямих податків відносять:

- а) податок на промисел;
- б) податок на додану вартість;
- в) податок на прибуток;
- г) податок з доходів фізичних осіб.

28 До місцевих податків та зборів належать:

- а) акцизний збір;
- б) податок з реклами;
- в) комунальний збір;
- г) ринковий збір.

29 Податкова робота – це:

- а) сукупність установлених у країні податків та механізм їх справляння;
- б) сукупність державних органів, які організують і контролюють надходження податків, податкових і окремих видів неподаткових платежів;
- в) діяльність платників і податкової служби щодо внесення податків до бюджету і контролю за ними;
- г) розподіл податків у територіальному розрізі.

30 Як економічна категорія державний кредит – це:

- а) ланка державних фінансів;
- б) ощадна справа;
- в) державні позики;
- г) особлива форма фінансових відносин держави з населенням та підприємствами.

31 Залежно від місця розміщення позик їх поділяють на:

- а) внутрішні і зовнішні;
- б) державні та місцеві;
- в) ринкові та неринкові;
- г) заставні та беззаставні.

32 Залежно від установлення забезпеченості позики поділяють на :

- а) внутрішні і зовнішні;
- б) державні та місцеві;
- в) ринкові та неринкові;
- г) заставні і беззаставні;
- д) короткострокові, середньострокові, довгострокові;
- е) відсоткові, виграшні та дисконтні.

33 За правом емісії позики поділяють на:

- а) внутрішні і зовнішні;
- б) державні та місцеві;
- в) ринкові та неринкові;
- г) заставні і беззаставні;
- д) короткострокові, середньострокові, довгострокові;
- е) відсоткові, вирашні та дисконтні.

34 За ознакою характеру використання цінних паперів позики бувають:

- а) внутрішні і зовнішні;
- б) державні та місцеві;
- в) ринкові та неринкові;
- г) заставні і беззаставні;
- д) короткострокові, середньострокові, довгострокові;
- е) відсоткові, вирашні та дисконтні.

35 За характером виплати доходу державні позики поділяють на:

- а) внутрішні і зовнішні;
- б) державні та місцеві;
- в) ринкові та неринкові;
- г) заставні і беззаставні;
- д) короткострокові, середньострокові, довгострокові;
- е) відсоткові, вирашні та дисконтні.

36 Конверсія державного боргу – це:

- а) повна відмова держави від своєї заборгованості;
- б) об'єднання кількох позик в одну;
- в) передача зобов'язань за раніше випущеною позиною на повну позику з метою продовження терміну позики;
- г) зміна доходності позики.

37 Анулювання боргу – це:

- а) повна відмова держави від своєї заборгованості;
- б) об'єднання кількох позик в одну;

- в) передача зобов'язань за раніше випущеною позиною на нову позику з метою продовження терміну позики;
- г) зміна доходності позики.

38 Консолідація державного боргу – це:

- а) повна відмова держави від своєї заборгованості;
- б) об'єднання кількох позик в одну;
- в) передача зобов'язань за раніше випущеною позиною на нову позику з метою продовження терміну позики;
- г) зміна доходності позики.

39 Уніфікація державного боргу – це:

- а) повна відмова держави від своєї заборгованості;
- б) об'єднання кількох позик в одну;
- в) передача зобов'язань за раніше випущеною позиною на нову позику з метою продовження терміну позики;
- г) зміна доходності позики.

40 Основними галузями страхування є:

- а) майнове, соціальне, відповідальності;
- б) працевлаштування, працездатності;
- в) життя, здоров'я;
- г) страхування фізичних та юридичних осіб.

41 Страховий ринок – це:

- а) взаємовідносини між страхувальником та застрахованим;
- б) взаємовідносини між страховиком та страхувальником;
- в) взаємовідносини між перестраховальником та перестраховиком;
- г) ринок, товаром на якому є страхові послуги, що надаються страховими компаніями.

42 Перестраховування – це процес:

- а) страхування фінансово-кредитних ризиків;
- б) передачі частини відповідальності від одного

страховика до іншого;

в) страхування відповідальності страховика за непогашення кредиту;

г) страхування працездатності.

43 Фінансовий ринок – це:

а) сукупність всіх грошових ресурсів країни, які знаходяться на рахунках банківських установ;

б) сукупність всіх грошових ресурсів країни, які знаходяться у русі;

в) сукупність всіх грошових ресурсів країни, які знаходяться на руках у населення;

г) сукупність грошових ресурсів підприємств та населення.

44 За формою фінансових відносин фінансовий ринок поділяється на:

а) ринок грошей і ринок капіталів;

б) кредитний ринок і ринок цінних паперів.

45 За організацією торгівлі фінансовий ринок поділяється на :

а) ринок грошей і ринок капіталів;

б) кредитний ринок і ринок цінних паперів.

46 Основні функції фондової біржі:

а) розподільча та перерозподільча;

б) фіскальна;

в) посередницька, індикативна, регулятивна;

г) контролююча.

47 За стадіями торгівлі ринок цінних паперів поділяється на:

а) біржовий та позабіржовий;

б) первинний та вторинний.

48 За місцем торгівлі ринок цінних паперів поділяється на:

а) біржовий та позабіржовий;

б) первинний та вторинний.

49 Основні форми міжнародних розрахунків:

- а) вимоги-доручення;
- б) банківський переказ, інкасо, акредитив;
- в) чеки;
- г) векселі.

50 Валютне регулювання – це:

- а) валютний демпінг;
- б) валютна інтервенція;
- в) встановлений порядок визначення валютного курсу та його регламентування;
- г) вплив на валютний курс.

КОНТРОЛЬНО-НАВЧАЛЬНІ ТЕСТИ З ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСИ»

Тестування (від англ. test – спроба, випробування, перевірка, дослідження) – метод психологічної діагностики, який використовує стандартизовані питання та завдання (тести), що мають визначену шкалу значень.

У галузі освіти звичайно використовуються критеріально-орієнтовані тести (від грецьк. kritēron — мірило), які дають змогу виявити, наскільки студент володіє знаннями, навичками, розумовими діями, необхідними для виконання професійних завдань. Тести являють собою інструмент зворотнього зв'язку в організації процесу навчання.

Тема 1 Сутність фінансів, їх функції і роль

1 Фінанси – це:

- а) гроші;
- б) економічні відносини, пов'язані з формуванням, розподілом та використанням фондів грошових коштів;
- в) економічні відносини, пов'язані з виробництвом і реалізацією продукції;
- г) грошові потоки.

2 Фінансові відносини проявляються:

- а) у формуванні доходів і здійсненні витрат;
- б) у грошових потоках.

3 Фінансові відносини охоплюють:

- а) сферу матеріального виробництва;
- б) невиробничу сферу;
- в) як виробничу, так і невиробничу сфери.

4 Фінансова діяльність проявляється:

- а) у формуванні доходів і здійсненні витрат;
- б) у грошових потоках.

5 Об'єктами фінансових відносин є:

- а) валовий внутрішній продукт, національне багатство;
- б) держава, підприємства, громадяни;
- в) доходи, податки, збори.

6 Суб'єктами фінансових відносин є:

- а) валовий внутрішній продукт, національне багатство;
- б) держава, підприємства, громадяни;
- в) доходи, податки, збори.

7 Економічна сутність ВВП як об'єкта фінансових відносин:

- а) частина реалізованого додаткового продукту;
- б) частина реалізованого необхідного продукту;
- в) вартість нагромаджених у державі матеріальних цінностей та залучених у виробництво природних ресурсів;
- г) додана вартість, вироблених у державі товарів,

робіт, послуг у поточному році.

8 Фінанси підприємств, установ, організацій та фінанси населення поєднані таким поняттям:

- а) централізовані фінанси;
- б) децентралізовані фінанси;
- в) фінансова інфраструктура.

9 Фінанси виконують функції:

- а) розподільчу, стимулюючу;
- б) розподільчу, контрольну;
- в) контрольну, стимулюючу.

10 Розподільча функція фінансів здійснюється із:

- а) первинним розподілом ВВП та національного доходу;
- б) вторинним розподілом (перерозподілом) ВВП та національного доходу;
- в) розподілом та перерозподілом ВВП і національного доходу через фінансову систему;
- г) контролем за розподілом ВВП до відповідних фондів.

11 Взаємозв'язок між грошовими та фінансовими відносинами полягає у тому, що:

- а) фінансові відносини є передумовою виникнення грошових відносин;
- б) всі грошові відносини є фінансовими;
- в) всі фінансові відносини є грошовими.

12 Фінансові ресурси - це:

- а) грошові фонди, які створюються у процесі розподілу, перерозподілу та використання ВВП за певний період;
- б) економічні відносини, що складаються під час створення та розподілу грошових доходів (накопичень) у держави та суб'єктів господарювання;
- в) сукупність централізованих і децентралізованих фондів цільового призначення.

13 Яка характерна ознака:

13.1 нормальної фінансової ситуації?

13.2 кризової фінансової ситуації?

а) ВВП не вистачає для формування доходів і фінансових ресурсів, тому розпродається національне багатство;

б) основним об'єктом фінансових відносин є ВВП, національне багатство — тільки в частині зайвих ресурсів.

14 Чим характеризується фінансова модель:

14.1 ринкової економіки?

14.2 адміністративної економіки?

а) держава отримує свої доходи насамперед на основі перерозподілу національного доходу;

б) переважну частину своїх доходів держава отримує у процесі первинного розподілу національного доходу.

15 Виберіть правильне визначення форм фінансового контролю:

15.1 державного:

15.2 незалежного:

15.3 суспільного:

15.4 відомчого:

15.5 внутрішнього:

а) здійснюється галузевими міністерствами і відомствами відносно до підпорядкованих їм підприємств, організацій, установ;

б) контроль з боку держави за фінансовою діяльністю юридичних і фізичних осіб;

в) проводиться спеціальними органами — аудиторськими фірмами з метою встановлення правильності і законності фінансової діяльності окремих суб'єктів;

г) контроль з боку суспільства за фінансовою діяльністю держави;

д) полягає у самоперевірці фінансової діяльності кожним суб'єктом розподільчих відносин.

Тема 2 Фінансова система

1 Фінансова система розглядається з двох сторін (виберіть правильне визначення цих понять):

1.1 за внутрішньою структурою:

1.2 за організаційною будовою:

а) сукупність відносно відособлених взаємопов'язаних сфер і ланок, які відображають специфічні форми та методи фінансових відносин;

б) сукупність фінансових органів та інституцій, які управляють грошовими потоками.

2 До складу державних фінансів не входять:

а) державний бюджет;

б) державний кредит;

в) позабюджетні спеціальні фонди;

г) фінанси підприємств колективної форми власності.

3 Базовою ланкою фінансової системи країни є фінанси підприємств, тому що:

а) для них характерна висока регламентація державних фінансових відносин;

б) у них є власні доходи;

в) саме тут утворюється переважна частина фінансових ресурсів держави.

4 Державний бюджет – це:

а) система економічних відносин, що складаються у суспільстві у процесі формування, розподілу та використання централізованого фонду грошових коштів держави;

б) грошові відносини, що виникають між державою та юридичними особами у зв'язку зі створенням централізованих фондів.

5 Провідною ланкою загальнодержавних фінансів є:

а) державний бюджет;

б) державний кредит;

- в) позабюджетні фонди;
- г) місцеві бюджети.

6 Державний кредит – це:

а) особлива форма грошових відносин, коли держава виступає боржником ;

б) складова загальнодержавних фінансів, яка дає змогу утворити централізовані фінансові ресурси для потреб держави;

в) грошові відносини, які виникають між державою, юридичними і фізичними особами та пов'язані з мобілізацією коштів і їх використанням на фінансування державних потреб.

7 Державні фінанси – це:

а) система економічних відносин, пов'язаних з формуванням, розподілом і використанням фондів грошових коштів, з метою виконання завдань і функцій держави;

б) сукупність усієї грошової маси в країні;

в) обсяг грошової маси, що використовується для обслуговування товарного обігу.

8 Позабюджетні цільові фонди - це:

а) специфічна форма перерозподілу та використання фінансових ресурсів країни для фінансування конкретних соціальних та економічних потреб загальнодержавного або регіонального значення;

б) форма забезпечення додатковими ресурсами пріоритетних сфер економіки та розширення соціальних допомог населенню.

9 Контроль за складанням і виконанням Державного бюджету в Україні здійснює:

- а) Державна податкова адміністрація України;

- б) Національний банк України;
- в) Рахункова палата.

10 Виконанням Державного бюджету України спеціально займається:

- а) Державна податкова адміністрація України;
- б) Державне казначейство України;
- в) Рахункова палата.

11 Страхування належить до сфери фінансової системи:

- а) державних фінансів;
- б) фінансового ринку;
- в) є відокремленою ланкою фінансової системи;
- г) правильної відповіді немає.

12 Фінансовими органами, що функціонують у сфері бюджету держави, є:

- а) Міністерство фінансів України;
- б) Державна податкова адміністрація;
- в) Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку;
- г) Державне казначейство;
- д) Державна контрольно-ревізійна служба.

13 Фінансовими інституціями, що працюють на фінансовому ринку, є:

- а) Національний банк України;
- б) Пенсійний фонд України;
- в) страхові компанії;
- г) Міжбанківська валютна біржа;
- д) комерційні банки.

14 Напрямом діяльності Державної податкової адміністрації України є:

- а) контроль за фінансовою діяльністю;

б) облік платників податків і обов'язкових платежів, контроль за дотриманням податкового законодавства.

15 Сфера міжнародних фінансів включає ланки:

- а) валютний ринок;
- б) міжнародні фінансові інституції;
- в) кредитний ринок;
- г) фінанси міжнародних організацій.

16 Органом управління цільовими фондами є:

- а) Фонд соціального страхування;
- б) Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку;
- в) Пенсійний фонд України.

17 Контрольно-регулюючими органами є:

- а) Рахункова палата;
- б) Державна податкова адміністрація України;
- в) Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку;
- г) Аудиторська палата та аудиторські фірми.

18 Напрямами діяльності державної контрольно-ревізійної служби є:

- а) ревізії складання і виконання бюджетів, контроль за використанням бюджетних асигнувань;
- б) контроль за дотриманням податкового законодавства;
- в) контроль за фінансовою діяльністю підприємств державного сектора.

Тема 3 Фінансова політика та механізм її реалізації

1 Фінансова політика держави включає такі складові:

- а) фіскальна політика;
- б) соціальна політика;
- в) монетарна політика;
- г) економічна політика.

2 Виберіть правильне визначення складових фінансової політики:

2.1 монетарної:

2.2 фіскальної:

2.3 податкової:

2.4 бюджетної:

а) характеризує діяльність держави у сфері оподаткування;

б) характеризує дії держави щодо централізації виробленого ВВП та її суспільного споживання;

в) діяльність щодо формування бюджету держави, його збалансування, розподіл бюджетних коштів;

г) комплекс дій і заходів у сфері грошового ринку.

3 Фінансова стратегія – це:

а) поточна політика, спрямована на вирішення конкретних завдань відповідного періоду;

б) комплекс дій і заходів у сфері грошового ринку;

в) політика, розрахована на довготермінову перспективу і вирішення глобальних завдань соціально-економічного розвитку країни;

г) характеризує дії держави щодо централізації виробленого ВВП та її суспільного споживання.

4 Фінансова тактика – це:

а) діяльність щодо формування бюджету держави, його збалансування, розподіл бюджетних коштів;

б) поточна політика, спрямована на вирішення конкретних завдань відповідного періоду;

в) політика, розрахована на довготермінову перспективу і вирішення глобальних завдань соціально-економічного розвитку країни;

г) характеризує діяльність держави у сфері оподаткування.

5 Фінансовий механізм – це:

- а) фінансове планування і прогнозування;
- б) обґрунтування основних положень фінансової політики держави;
- в) сукупність форм і методів створення та використання фондів фінансових ресурсів з метою забезпечення потреб господарських суб'єктів і населення;
- г) контроль, ревізія, перевірка фінансово-господарської діяльності;
- д) сукупність фінансових методів і форм, інструментів і важелів впливу на соціально-економічний розвиток суспільства.

6 Вкажіть основні організаційні структури фінансово-кредитного механізму:

- а) правове регламентування;
- б) фінансове забезпечення;
- в) планування;
- г) організація;
- д) кредитування;
- є) контроль.

7 Основними формами фінансового забезпечення є:

- а) фінансове регулювання;
- б) самофінансування;
- в) кредитування;
- г) акціонерний капітал;
- д) бюджетні асигнування.

8 Інструментами впливу методу фінансового регулювання є:

- а) податки, внески і відрахування;

- б) стимули та санкції;
- в) норми і нормативи;
- г) субсидії і дотації.

9 Видами важелів керування фінансовим механізмом є:

- а) норми і нормативи;
- б) стимули та санкції;
- в) умови і порядок формування доходів, нагромаджень, фондів;
- г) порядок здійснення витрат, умови і принципи фінансування та кредитування.

10 Напрямами важелів впливу фінансового механізму є:

- а) податки, внески і відрахування;
- б) норми і нормативи;
- в) стимули та санкції;
- г) фінансове забезпечення та фінансове регулювання.

11 Виберіть правильну відповідь.

11.1 Призначення оперативного фінансового планування:

11.2 Призначення поточного фінансового планування:

11.3 Призначення перспективного фінансового планування:

а) дає можливість забезпечити виконання розрахункових та платіжних зобов'язань, фіксувати поточні зміни платоспроможності підприємства та ліквідності його активів;

б) визначає довгострокові орієнтири розвитку і цілі підприємства, а також курс дій з досягнення цих цілей і розподілу ресурсів;

в) конкретизація показників інвестиційної діяльності.

12 Дайте правильну відповідь.

12.1 Що таке фінансове планування?

12.2 Приклад перспективного фінансового плану:

12.3 Приклад поточного фінансового плану:

12.4 Приклад оперативного фінансового плану:

- а) типовий інвестиційний проект;
- б) платіжний календар, касовий план;
- в) процес визначення обсягу фінансових ресурсів за джерелами формування і напрямками їх цільового використання згідно з виробничими та маркетинговими показниками підприємства у плановому періоді;
- г) баланс доходів та витрат підприємства.

13 Визначте види фінансового контролю:

13.1 залежно від взаємовідносин суб'єкта і об'єкта контролю:

13.2 залежно від суб'єктів контролю і характеру контрольної діяльності:

13.3 за джерелом інформації:

13.4 за місцем здійснення контролю:

13.5 за ступенем охоплення підконтрольного об'єкта:

13.6 за цільовою спрямованістю контрольних дій:

- а) тактичний, стратегічний;
- б) дистанційний, безпосередньо на місці;
- в) зовнішній, внутрішній;
- г) документальний, фактичний;
- д) державний, відомчий, внутрішньогосподарський, незалежний, суспільний;
- е) комплексний, тематичний, повний, частковий, суцільний, вибірковий.

14 Визначте:

14.1 форми фінансового контролю:

14.2 методи фінансового контролю:

- а) ревізії;
- б) попередній контроль;
- в) обстеження;
- г) аналіз;
- д) тематична перевірка;
- е) поточний контроль;

ж) наступний контроль.

Тема 4 Фінанси підприємств

1 Фінанси підприємства – це:

- а) кошти, які зберігаються у касі бухгалтерії підприємства;
- б) кошти, що є на рахунку підприємства в банку;
- в) готівкові та безготівкові кошти працівників підприємства;
- г) сукупність обмінно-розподільчих відносин, що виникають на підприємстві у процесі формування, розміщення і використання фінансових ресурсів, здійснення витрат, отримання і розподілу доходів.

2 До зовнішніх фінансових відносин підприємства входять:

- а) відносини обміну та перерозподілу;
- б) відносини розподілу та перерозподілу;
- в) відносини обміну та розподілу;
- г) всі відповіді правильні.

3 Внутрішні фінансові відносини підприємства мають характер:

- а) обмінний та перерозподільчий;
- б) розподільчий та перерозподільчий;
- в) обмінний та розподільчий;
- г) розподільчий.

4 Виберіть фінансові відносини, які входять:

4.1 до зовнішніх фінансових відносин підприємства:

4.2 до внутрішніх фінансових відносин підприємства:

- а) взаємовідносини між суб'єктами господарювання у вигляді розрахунків з постачальниками і покупцями;
- б) взаємовідносини з бюджетом: платежі та асигнування;
- в) розподіл доходу підприємства і формування

прибутку;

г) взаємовідносини з фондами спеціального призначення: внески і надходження;

д) розподіл чистого прибутку та його використання;

е) формування та використання амортизаційних відрахувань;

ж) взаємовідносини зі страховими компаніями: страхові платежі та страхове відшкодування;

и) взаємовідносини з банками: відкриття та ведення рахунків, зберігання коштів на депозитах, отримання і погашення кредитів, отримання і сплата відсотків тощо;

к) взаємовідносини з інституціями фінансового ринку: розміщення власних цінних паперів та інвестування тимчасово вільних коштів;

л) утворення та використання фондів підприємств;

м) взаємовідносини з галузевими і корпоративними органами: внески у централізовані фонди і надходження з них.

5 Які з наведених нижче відносин не входять до складу фінансів підприємств?

а) між підприємством і його робітниками;

б) між підприємством та державою;

в) між робітниками підприємства та торговельними організаціями;

г) між підприємствами.

6 Як підприємства відшкодовують вартість, що втрачають основні фонди внаслідок зношування?

а) відрахуванням відповідної суми з отриманого доходу;

б) через амортизацію шляхом створення амортизаційного фонду;

в) відрахуванням відповідної суми з отриманого прибутку;

г) правильної відповіді немає.

7 Кредитні відносини між комерційним банком і підприємством можна віднести до такої групи фінансових відносин:

- а) внутрішніх;
- б) зовнішніх;
- в) відомчих;
- г) постійних.

8 Визначте, як розрізняються фінансові ресурси підприємств за такими ознаками:

8.1 за кругообігом:

8.2 за характером використання:

8.3 за правом власності:

- а) матеріалізовані;
- б) початкові;
- в) прирощені;
- г) власні;
- д) знаходяться в обігу;
- е) позичені;
- ж) надані.

9 Визначте, як розрізняються витрати підприємства за такими ознаками:

9.1 за напрямками фінансування:

9.2 за джерелами фінансування:

9.3 за характером списання:

- а) забезпечені власними фінансовими ресурсами;
- б) витрати на виробництво і реалізацію продукції (робіт, послуг);
- в) здійснені за рахунок наданих коштів;
- г) витрати на відтворення основних засобів;
- д) відносяться на валові витрати чи прибуток;
- е) покриті залученими позиковими коштами;
- ж) витрати на операційні заходи;
- и) витрати на соціальні цілі.

10 Фінансовий результат діяльності підприємства - це:

- а) валовий дохід;
- б) прибуток;

- в) збиток;
- г) валові витрати.

11 Методами організації фінансової діяльності підприємств є:

- а) кошторисне фінансування;
- б) комерційний розрахунок;
- в) неприбуткова діяльність;
- г) всі відповіді правильні;
- д) правильної відповіді немає.

12 Виберіть принципи, на яких засновується (методи організації фінансової діяльності підприємств мають деякі спільні принципи):

12.1 комерційний розрахунок:

12.2 неприбуткова діяльність:

12.3 кошторисне фінансування:

- а) повна господарська і юридична відокремленість;
- б) самоокупність;
- в) плановість;
- г) господарська і юридична обособленість (обмеження: засновники встановлюють характер і напрями діяльності, держава може регламентувати рівень витрат);
- д) прибутковість;
- е) цільовий характер виділених коштів;
- ж) підзвітність;
- и) самофінансування;
- к) фінансова відповідальність;
- л) виділення коштів залежно від фактичних показників діяльності установи.

13 Виберіть правильне визначення таких понять:

13.1 бюджетні інвестиції:

13.2 бюджетні кредити:

13.3 державні дотації:

13.4 державні субсидії:

- а) виділення коштів з бюджету суб'єктам

підприємницької діяльності на вирішення певних завдань у рамках різного роду державних програм;

б) виділення коштів на розвиток виробництва у вигляді капітальних вкладень у пріоритетні галузі і проекти, які визначають розвиток економіки країни в цілому;

в) форма фінансової допомоги підприємствам у разі тяжкого фінансового стану;

г) виділення коштів з бюджету на покриття збитків підприємств, коли збитковість є наслідком певної політики держави.

14 Джерелами утворення статутного фонду приватного підприємства є:

а) акціонерний капітал;

б) власний капітал підприємця;

в) внески засновників;

г) бюджетні асигнування.

15 Надані фінансові ресурси підприємства включають:

а) корпоративні ресурси;

б) бюджетні асигнування;

в) кредити;

г) внески засновників.

16 Визначте фактори, від яких залежить ціна на продукцію:

16.1 зовнішні:

16.2 внутрішні:

а) собівартість;

б) попит;

в) пропозиція;

г) рентабельність.

17 Джерелами утворення статутного фонду підприємства державної форми власності є:

а) акціонерний капітал;

- б) асигнування з бюджету та з централізованих фондів;
- в) внески засновників;
- г) корпоративні ресурси.

Тема 5 Податки. Податкова система України

1 Податки – це:

- а) обов'язкові платежі юридичних осіб до місцевих бюджетів залежно від розміру доходів;
- б) обов'язкові платежі фізичних осіб до бюджетної системи залежно від вартості майна;
- в) плата суспільства за виконання державою її функцій, це відрахування частини вартості ВВП на загальносуспільні потреби.

2 За допомогою податків перерозподіляються:

- а) резервні фонди;
- б) ВВП і національний дохід;
- в) вартість основного капіталу;
- г) вартість робочої сили.

3 Які ставки податку на прибуток підприємств діють сьогодні в Україні?

- а) нульова;
- б) 30 %;
- в) 25 %;
- г) 20 %;
- д) ваш варіант.

4 Які ставки податку на додану вартість діють сьогодні в Україні?

- а) нульова;
- б) 28 %;
- в) 20 %;
- г) 17 %.

5 Прямі податки:

- а) встановлюють безпосередньо щодо платників і сплачуються за рахунок їхніх доходів, а сума податку

безпосередньо залежить від розмірів об'єкта оподаткування;

б) встановлюються у цінах товарів та послуг і сплачуються за рахунок цінової надбавки, а їх розмір для окремого платника прямо не залежить від його доходів;

в) встановлюють вищі органи влади;

г) спочатку встановлюються у загальній сумі відповідно до потреб держави в доходах, потім цю суму розкладають на окремі частини за територіальними одиницями, а також між платниками.

6 Непрямі податки:

а) встановлюються місцевими органами влади та управління;

б) встановлюють безпосередньо щодо платників і сплачуються за рахунок їхніх доходів, а сума податку безпосередньо залежить від розмірів об'єкта оподаткування;

в) стягуються з доходів юридичних і фізичних осіб, безпосередніми об'єктами оподаткування є заробітна плата та інші доходи громадян, прибуток або валовий дохід підприємств;

г) встановлюються у цінах товарів та послуг і сплачуються за рахунок цінової надбавки, а їх розмір для окремого платника прямо не залежить від його доходів.

7 За економічним змістом об'єкта оподаткування податки поділяються на:

а) прямі і непрямі;

б) загальнодержавні та місцеві;

в) податки на доходи, споживання, майно;

г) розкладні і окладні.

8 Залежно від рівня державних структур, які встановлюють податки, вони поділяються на:

а) загальнодержавні та місцеві;

- б) розкладні і окладні;
- в) податки на доходи, споживання, майно;
- г) прямі і непрямі.

9 Які види платежів належать до непрямих податків?

- а) акцизний податок, мито;
- б) податок на прибуток підприємств, податок з доходів фізичних осіб;
- в) податок на додану вартість;
- г) транспортний податок, плата за землю.

10 Які види платежів належать до прямих податків?

- а) податок на додану вартість;
- б) податок з доходів фізичних осіб;
- в) податок на прибуток підприємств;
- г) акцизний податок.

11 Які види податків і зборів належать до місцевих?

- а) акцизний податок, податок на додану вартість;
- б) єдиний податок, податок на нерухоме майно;
- в) податок на прибуток підприємств;
- г) туристичний збір, збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності, збір за місця для паркування транспортних засобів.

12 Які види податків і зборів належать до загальнодержавних?

- а) плата за користування надрами;
- б) збір за спеціальне використання лісових ресурсів;
- в) єдиний податок;
- г) туристичний збір.

13 Хто є платником акцизного податку?

- а) виробники підакцизної продукції;
- б) імпортери підакцизної продукції;
- в) підприємства, що здійснюють торгівлю підакцизною продукцією;

г) всі відповіді правильні.

14 Хто є дійсним платником податку на додану вартість і акцизного податку?

- а) виробники товару;
- б) торговельні підприємства;
- в) споживачі товарів та послуг;
- г) всі відповіді правильні.

15 Що оподатковується?

- а) носій податку;
- б) об'єкт податку;
- в) суб'єкт податку;
- г) джерело податку.

16 Фізичні та юридичні особи, які зобов'язані сплачувати податок за законом, є:

- а) носіями податку;
- б) суб'єктами податку;
- в) об'єктами податку;
- г) джерелами податку.

17 Цільовий характер мають:

- а) обов'язкові платежі;
- б) податки;
- в) державне мито;
- г) штрафні санкції.

18 Дайте правильне визначення поняття податкова система:

а) сукупність податків, що визначається державою;
б) сукупність податків і зборів, що визначаються державою;

в) сукупність установлених у країні податків і обов'язкових платежів податкового характеру та механізм їх справляння;

г) сукупність загальнодержавних і місцевих податків та зборів.

Теми 6, 7, 8 Бюджет і бюджетний устрій. Доходи і видатки державного бюджету. Місцеві фінанси

1 Яке з наведених визначень найповніше розкриває зміст категорії «державні фінанси»:

- а) сукупність усієї грошової маси в країні;
- б) економічні відносини, пов'язані з формуванням і використанням фондів і грошових коштів держави;
- в) сукупність фондів грошових коштів, які акумулюються у державній бюджетній системі.

2 До складу державних фінансів не включають:

- а) державний бюджет;
- б) фонди цільового призначення;
- в) фінанси господарських товариств;
- г) державний кредит;
- д) фінанси державного сектора.

3 Що входить до сфери безпосереднього державного управління фінансами?

- а) фінанси населення;
- б) фінанси підприємств усіх форм власності;
- в) державні фінанси.

4 Методом мобілізації державних доходів є:

- а) податковий;
- б) позичковий;
- в) емісійний;
- г) дотаційний.

5 Не є формою бюджетного фінансування:

- а) бюджетні інвестиції;
- б) державні трансферти;

- в) бюджетні кредити;
- г) кошторисне фінансування;
- д) емісія.

6 Державний кредит – це:

а) особлива форма грошових відносин, коли держава виступає боржником;

б) складова загальнодержавних фінансів, яка дає змогу утворити централізовані фінансові ресурси для потреб держави;

в) грошові відносини, які виникають між державою, юридичними і фізичними особами та пов'язані з мобілізацією коштів і їх використанням на фінансування державних потреб.

7 Державні доходи – це:

а) сукупність грошових відносин, пов'язаних з розподілом і перерозподілом вартості ВВП, з метою формування доходів держави і державних підприємств;

б) сукупність різних видів грошових надходжень до фондів держави, що використовуються для виконання нею своїх завдань і функцій.

8 Джерела державних доходів можуть бути:

- а) внутрішніми;
- б) зовнішніми;
- в) місцевими;
- г) загальнодержавними.

9 Визначте внутрішні джерела формування державних доходів:

- а) міжнародний кредит;
- б) емісійний дохід;
- в) валовий внутрішній продукт;
- г) національне багатство країни.

10 З позиції використання централізованих у бюджеті коштів його видатки поділяють на:

- а) державне споживання та державне фінансування;

б) поточні видатки та видатки розвитку.

11 Державні видатки – це:

а) грошові відносини, пов'язані з використанням децентралізованих фінансових ресурсів;

б) сукупність грошових коштів, що витрачаються державою у процесі здійснення її фінансової діяльності;

в) економічні відносини, що виникають у процесі формування, розподілу та використання централізованих фондів держави.

12 Виділення коштів з бюджету юридичним особам, яке передбачає спільну участь отримувача і бюджету у фінансуванні певних цільових видатків, – це:

а) дотація;

б) субсидія;

в) субвенція;

г) державні інвестиції.

13 Видаються з бюджету на покриття збитків підприємств, які викликані незалежними від підприємства причинами:

а) дотації;

б) субсидії;

в) субвенції;

г) державні кредити.

14 Виділення коштів з бюджету юридичним і фізичним особам у формі фінансової допомоги чи відшкодування втрат доходів – це:

а) дотація;

б) субсидія;

в) субвенція;

г) кошторисне фінансування.

15 За економічним змістом бюджет являє собою:

а) сукупність грошових відносин між державою, юридичними і фізичними особами з приводу формування і

використання централізованого фонду грошових коштів, призначеного для забезпечення виконання державою її функцій;

б) основний фінансовий план, в якому відображається діяльність держави та місцевих органів влади й управління;

в) централізований грошовий фонд держави.

16 За формою прояву бюджет - це:

а) сукупність грошових відносин між державою, юридичними і фізичними особами з приводу формування і використання централізованого фонду грошових коштів, призначеного для забезпечення виконання державою її функцій;

б) основний фінансовий план, в якому відображається діяльність держави та місцевих органів влади й управління;

в) централізований грошовий фонд держави.

17 Бюджетна система – це:

а) сукупність усіх бюджетів, які формуються у даній країні згідно з її бюджетним устроєм;

б) організація вертикальної структурної побудови бюджету держави за рівнями адміністративно-територіального поділу країни.

18 Бюджетний устрій – це:

а) сукупність усіх бюджетів, які формуються у даній країні згідно з її бюджетним устроєм;

б) організація вертикальної структурної побудови бюджету держави за рівнями адміністративно-територіального поділу країни.

19 Бюджетне планування – це:

а) складання проекту бюджету, його розгляд і затвердження;

б) організація і порядок складання, розгляду, затвердження і виконання бюджету.

20 Бюджетний процес – це:

- а) складання проекту бюджету, його розгляд і затвердження;
- б) організація і порядок складання, розгляду, затвердження і виконання бюджету.

21 Державний бюджет України як фінансовий план держави затверджується:

- а) постановою Кабінету Міністрів;
- б) указом Президента;
- в) Верховною Радою і має силу закону;
- г) розпорядженням Національного банку України.

22 Організація виконання бюджету покладається на:

- а) Кабінет Міністрів України;
- б) Національний банк України;
- в) Міністерство фінансів України;
- г) Державну податкову адміністрацію України.

23 Визначте:

23.1 бюджетний дефіцит:

23.2 бюджетний профіцит:

- а) перевищення доходів над видатками;
- б) перевищення валових доходів над валовими витратами;
- в) перевищення видатків над доходами;
- г) перевищення валових витрат над валовими доходами.

Тема 9 Державний кредит

1 Дефіцит бюджету – це:

- а) перевищення доходів над видатками;
- б) перевищення видатків над доходами.

2 Для покриття дефіциту державного бюджету використовується кредит:

- а) державний;

- б) банківський;
- в) комерційний.

3 До державних боргових зобов'язань належать:

- а) облігація;
- б) казначейський вексель;
- в) приватизаційне боргове зобов'язання і житловий чек;
- г) усі відповіді правильні.

4 Джерелом покриття державного боргу є:

- а) видатки бюджету;
- б) доходи бюджету;
- в) державні кредити.

5 Державний борг є:

- а) зовнішній і внутрішній;
- б) інвестиційний і комерційний;
- в) поточний і капітальний.

6 Зовнішній державний кредит – це кредит, наданий:

- а) підприємством підприємству;
- б) банком банку;
- в) урядом однієї держави урядові іншої держави.

7 Які є способи коригування позикової політики?

- а) мінімізація вартості позики, стабілізація державних цінних паперів;
- б) конверсія, консолідація, уніфікація;
- в) управління зовнішнім і внутрішнім боргом;
- г) обмін за регресивним співвідношенням, відстрочення, анулювання.

8 Конверсія– це:

- а) зміна доходності позики;
- б) збільшення строків дії випущеної позики;
- в) об'єднання кількох позик в одну.

9 Консолідація – це:

- а) зміна доходності позики;
- б) збільшення строків дії випущеної позики;
- в) об'єднання кількох позик в одну.

10 За характером виплати доходу державні позики поділяють на:

- а) коротко-, середньо- та довгострокові;
- б) фіксовані та плаваючі;
- в) дисконтні, вирашні та відсоткові;
- г) знеособлені та цільові.

11 За ознакою характеру використання цінних паперів державні позики бувають:

- а) ринкові та неринкові;
- б) внутрішні та зовнішні;
- в) одноразова виплата або виплата частинами.

12 За правом емісії державні позики поділяють на:

- а) ринкові та неринкові;
- б) внутрішні та зовнішні;
- в) знеособлені та цільові;
- г) державні та місцеві.

Тема 10 Страхування та страховий ринок

1 Страхування – це:

- а) страхування фінансово-кредитних ризиків;
- б) передача частини відповідальності від одного страховика до іншого;
- в) система обмінно-перерозподільчих відносин з приводу формування і використання колективних страхових фондів на засадах солідарної відповідальності.

2 Основними галузями страхування є:

- а) майнове, соціальне, відповідальності;
- б) працевлаштування, працездатності;

- в) життя, здоров'я;
- г) страхування юридичних та фізичних осіб.

3 Обмінні відносини страхування проявляються:

- а) при взаємовідносинах окремих суб'єктів зі страховими компаніями;
- б) при розміщенні коштів страхових фондів на фінансовому ринку;
- в) між тими суб'єктами, що сплачували страхові внески, і тими, хто отримує відшкодування збитків;
- г) всі відповіді правильні.

4 Перерозподільчі відносини страхування проявляються:

- а) між тими суб'єктами, що сплачували страхові внески, і тими, хто отримує відшкодування збитків;
- б) при розміщенні коштів страхових фондів на фінансовому ринку;
- в) при взаємовідносинах окремих суб'єктів зі страховими компаніями;
- г) всі відповіді правильні.

5 Страховик –це:

- а) юридична чи фізична особа, яка на підставі відповідної угоди зі страховиком сплачує страхові внески до страхового фонду;
- б) юридична особа – страхова компанія, яка діє на підставі відповідної ліцензії, беручи на себе зобов'язання щодо створення колективного страхового фонду і виплати з нього страхового відшкодування;
- в) юридична чи фізична особа, якій належить страхове відшкодування при настанні страхового випадку;
- г) немає правильної відповіді.

6 Страхувальник – це:

- а) юридична чи фізична особа, якій належить страхове відшкодування при настанні страхового випадку;

б) юридична особа – страхова компанія, яка діє на підставі відповідної ліцензії, беручи на себе зобов'язання щодо створення колективного страхового фонду і виплати з нього страхового відшкодування;

в) юридична чи фізична особа, яка на підставі відповідної угоди зі страховиком сплачує страхові внески до страхового фонду;

г) немає правильної відповіді.

7 Страхові відносини охоплюють:

а) страхові платежі, виплату страхового відшкодування;

б) перестраховування;

в) розміщення тимчасово вільних коштів страхових компаній на фінансовому ринку та отримання доходів;

г) всі відповіді правильні.

8 Страхові платежі – це:

а) перерахування одноразово чи поетапно коштів страхувальником страховику;

б) розміщення тимчасово вільних коштів страхових компаній на фінансовому ринку та отримання доходів;

в) виплата страховиком застрахованому (або отримувачу) повної чи часткової суми збитків;

г) всі відповіді правильні.

9 Страхове відшкодування – це:

а) розміщення тимчасово вільних коштів страхових компаній на фінансовому ринку та отримання доходів;

б) виплата страховиком застрахованому (або отримувачу) повної чи часткової суми збитків;

в) перерахування одноразово чи поетапно коштів страхувальником страховику;

г) всі відповіді правильні.

10 Співстрахування – це:

а) передання договору страхування від одного страховика до іншого;

- б) участь у страхуванні відразу кількох страховиків;
- в) страхування відповідальності страховика за непогашення кредиту;
- г) немає правильної відповіді.

11 Перестраховування – це:

- а) страхування фінансово-кредитних ризиків;
- б) передача частини відповідальності від одного страховика до іншого;
- в) страхування відповідальності страховика за непогашення кредиту;
- г) страхування працездатності.

12 Страховий ринок - це:

- а) взаємовідносини між страхувальником та застрахованим;
- б) взаємовідносини між страховиком та страхувальником;
- в) взаємовідносини між перестраховальником та перестраховиком;
- г) ринок, товаром на якому є страхові послуги, що надаються страховими компаніями.

13 Страховий тариф- це:

- а) ставка страхового внеску з одиниці страхової суми за весь період страхування;
- б) ставка страхового відшкодування;
- в) ставка страхового внеску з одиниці страхової суми за певний період страхування;
- г) немає правильної відповіді.

14 Страховий випадок – це:

- а) подія, що фактично настала;
- б) можлива подія, настання якої може причинити збитки;
- в) наявність потенційних страхувальників з певного виду страхування;
- г) немає правильної відповіді.

15 Страхове поле – це:

- а) сукупність укладених певною компанією угод як з окремого виду страхування, так і з усіх видів;
- б) наявність потенційних страхувальників з певного виду страхування;
- в) ставка страхового відшкодування;
- г) немає правильної відповіді.

16 Страховими посередниками, які діють на страховому ринку, є:

- а) страхові агенти;
- б) страхові брокери;
- в) страхові компанії;
- г) всі відповіді правильні.

17 Страхові брокери:

- а) укладають угоди страхування зі страхувальниками від імені страховика;
- б) діють від імені страхувальника, підбираючи йому найвигідніші умови і надійні страхові компанії;
- в) всі відповіді правильні;
- г) немає правильної відповіді.

18 Об'єктом майнового страхування є:

- а) нерухоме майно юридичних та фізичних осіб;
- б) рухоме та нерухоме майно юридичних осіб;
- в) рухоме та нерухоме майно юридичних і фізичних осіб;
- г) немає правильної відповіді.

19 Об'єктом страхування у медичному страхуванні є:

- а) життя і здоров'я громадян;
- б) життя громадян;
- в) здоров'я громадян;
- г) майно юридичних і фізичних осіб.

20 Залежно від об'єктів страхування поділяється на такі види:

- а) страхування відповідальності;
- б) страхування життя;
- в) страхування здоров'я;
- г) соціальне страхування.

Тема 11 Фінансовий ринок

1 Фінансовий ринок – це:

- а) сукупність всіх грошових ресурсів країни, які знаходяться на рахунках банківських установ;
- б) сукупність всіх грошових ресурсів країни, які знаходяться у русі;
- в) сукупність всіх грошових ресурсів країни, які знаходяться на руках у населення;
- г) сукупність грошових ресурсів підприємств та населення.

2 Фінансовий ринок поділяється:

- 2.1 за формою фінансових відносин на:
- 2.2 за організацією торгівлі на:
  - а) ринок грошей і ринок капіталів;
  - б) кредитний ринок і ринок цінних паперів;
  - в) міжнародний та національний;
  - г) кредитний та фондовий.

3 Ринок цінних паперів поділяється:

- 3.1 за стадіями торгівлі на:
- 3.2 за місцем торгівлі на:
  - а) біржовий та позабіржовий;
  - б) первинний і вторинний.

4 Ринок капіталів включає:

- а) фондовий ринок;
- б) обліковий, міжбанківський, валютний ринок;

в) ринок довго- та середньострокових позичок;
г) ринок довго- та середньострокових боргових зобов'язань.

5 Основними функціями фондової біржі є:

- а) розподільча та перерозподільча;
- б) фіскальна;
- в) посередницька, індикативна, регулятивна;
- г) контролююча.

6 Грошовий ринок включає:

- а) ринок грошових сурогатів та середньострокових фінансових інструментів;
- б) ринок короткострокових позичок та короткострокових боргових зобов'язань;
- в) ринок капіталів, довгострокових банківських кредитів та депозитів;
- г) обліковий, міжбанківський, валютний ринок.

7 Фінансовими посередниками, що діють на грошовому ринку, є:

- а) банки;
- б) страхові компанії;
- в) інвестиційні компанії;
- г) фінансові компанії;
- д) пенсійні фонди;
- е) кредитні товариства;
- ж) всі відповіді правильні.

8 Кредитори та позичальники – це суб'єкти:

- а) страхового ринку;
- б) ринку цінних паперів;
- в) кредитного ринку;
- г) ринку нерухомості.

9 Об'єктами фінансового ринку є:

- а) держава, підприємства, громадяни;
- б) фінансово-кредитні інститути;

- в) інструменти фінансового ринку;
- г) продавці та покупці фінансових активів.

10 Емітенти – це суб'єкти:

- а) що реалізують різні види страхових послуг;
- б) що випускають цінні папери та залучають фінансові ресурси;
- в) що перерозподіляють фінансові ресурси;
- г) що купують цінні папери.

11 Відповідно до чинного законодавства України банківська система складається з рівнів:

- а) одного;
- б) двох;
- в) трьох;
- г) чотирьох.

12 Знайдіть зайвий елемент серед спеціалізованих кредитно-фінансових інститутів:

- а) страхові компанії;
- б) пенсійні фонди;
- в) лізингові компанії;
- г) поштово-ощадні установи;
- д) фінансові компанії.

13 Який із зазначених цінних паперів не є борговим зобов'язанням?

- а) казначейське зобов'язання держави;
- б) облігація;
- в) акція;
- г) вексель.

14 Вторинний ринок цінних паперів включає:

- а) мобілізацію цінних паперів;
- б) продаж і купівлю цінних паперів від емітента;
- в) купівлю і продаж випущених раніше цінних паперів;
- г) правильної відповіді немає.

15 Основною установою, що регулює функціонування ринку цінних паперів України, є:

- а) Фонд державного майна України;
- б) Національний банк України;
- в) Міністерство фінансів України;
- г) Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку.

Тема 12 Фінансовий механізм зовнішньоекономічних відносин

1 Основні форми міжнародних розрахунків:

- а) вимоги-доручення;
- б) банківський переказ, інкасо, акредитив;
- в) чеки;
- г) векселі.

2 Валютне регулювання – це:

- а) валютний демпінг;
- б) валютна інтервенція;
- в) встановлений порядок визначення валютного курсу та його регламентування;
- г) вплив на валютний курс.

3 Валютний курс – це:

- а) можливість валюти вільно переміщуватися через кордон;
- б) ціна грошової одиниці певної країни у валюті інших країн чи в міжнародних валютних одиницях;
- в) гарантована спроможність грошової одиниці вільно обмінюватись на валюти інших країн;
- г) правильної відповіді немає.

4 Валютний ринок – це:

- а) сегмент світового фінансового ринку, який забезпечує операції з купівлі-продажу золота;

- б) ринок індивідуалізованих боргових зобов'язань;
- в) сфера торгівлі особливим товаром – валютою;
- г) правильної відповіді немає.

5 Суб'єктами валютного ринку є:

- а) банки;
- б) брокерські фірми;
- в) дилерські контори;
- г) валютні біржі;
- д) всі відповіді правильні.

6 Валютні інтервенції – це:

- а) політика заниження валютних курсів з метою розширення конкурентоспроможності експорту товарів;
- б) політика, що передбачає купівлю-продаж державними органами іноземної валюти з метою впливу на курс національної валюти;
- в) правильної відповіді немає;
- г) ваш варіант відповіді.

7 Що таке знецінення курсу національної валюти у формі зниження її курсу (ціни) відносно іноземних валют, міжнародних розрахункових грошових одиниць?

- а) ревальвація;
- б) валютна інтервенція;
- в) девальвація;
- г) політика валютних обмежень.

8 Різниця між курсами продавця та покупця – це:

- а) маржа;
- б) фіксинг;
- в) крос-курс;
- г) курс «спот».

9 Базовою ланкою міжнародних фінансів є:

- а) валютний ринок;
- б) фінанси міжнародних організацій;

- в) міжнародні фінансові інституції;
- г) фінансовий ринок.

10 Виберіть із переліку:

10.1 міжнародні організації:

10.2 міжнародні фінансові інституції:

- а) Міжнародний валютний фонд;
- б) Європейський Союз;
- в) Організація Об'єднаних Націй;
- г) Група Світового банку;
- д) Європейський інвестиційний банк.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

ОСНОВНА

1 Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [www. rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua). – Верховна Рада України. Офіційний ВЕБ-сайт.

2 Бюджетний кодекс України від 21.06.2001р. № 2542-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [www. rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua). – Верховна Рада України. Офіційний ВЕБ-сайт.

3 Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [www. rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua). – Верховна Рада України. Офіційний ВЕБ-сайт.

4 Закон України «Про страхування» від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 2002. — № 7; 2007. - № 33.

5 Закон України «Про державну податкову службу в Україні» від 04.12.1990р. № 509-XII // Відомості Верховної Ради України. — 1994. — № 15.

6 Закон України «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування» від 26.06.1997 р. № 400/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 37.

7 Указ Президента України «Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва» від 03.07.1998р. № 727/98 // Урядовий кур'єр. — 1998. — № 128.

8 Василик О. Д. Теорія фінансів: Підручник. — К.: НІОС, 2000.

9 Василик О. Д. Державні фінанси України: Навч. посібник. — К.: Вища школа, 1997.

10 Єпіфанов А.О., Сало І.В., Д'яконова І.І. Бюджет і фінансова політика України: Навч. посібник. — К.: Наук. думка, 1997.

11 Кравченко В.І. Місцеві фінанси України: Навч. посібник. — К.: Знання, 1999.

12 Опарін В.М. Фінанси: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2001.

13 Романенко О.Р., Огородник С.Я., Зязюн М.С. Фінанси: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. — К.: КНЕУ, 1999.

14 Федосов В.М., Опарін В.М., П'ятаченко Г.О. та ін. Податкова система України: Підручник / За ред. В.М. Федосова. — К.: Либідь, 1994.

15 Финансы: Учебник / Под ред. Л.А. Дробозиной. — М.: ЮНИТИ: Финансы, 1999.

16 Финансы: Учебник / Под ред. М.В. Романовского, О.В. Врублевской, Б. М. Сабанти. — М.: Перспектива: Юрайт, 2001.

ДОДАТКОВА

17 Азаров М.Я., Кольга В.Д., Онищенко В.А. Все про податки: Довідник. — К.: Експерт-Про, 2000.

18 Боди Зви, Мертон Роберт. Финансы: Учеб. пособие / Пер. с англ. — М.: Вильямс, 2000.

19 Завгородний В.П. Налоги и налоговый контроль в Украине. — К.: А.С.К., 2000.

20 Завгородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С. Фінансовий словник. — К.: Знання, 2000.

21 Косолапов А.Г. Фінансові методи стимулювання ринкових перетворень в Україні. — К.: Знання, 2000.

22 Луніна І.О. Державні фінанси України в перехідний період / НАН України, Інститут економічного прогнозування. — К., 2000.

23 Мозговой О.Н. Фондовый рынок Украины. — К.: Феникс, 1997.

24 Пушкарева В.М. История финансовой мысли и политика налогов: Учеб. пособие. — М.: Инфра-М, 1996.

25 Суторміна В.М., Федосов В.М., Андрущенко В.А. Держава, податки, бізнес. — К.: Либідь, 1992.

26 Суторміна В.М., Федосов В.М., Рязанова Н.С. Фінанси зарубіжних корпорацій. — К.: Либідь, 1992.

27 Федосов В., Опарін В., Львовчкін С. Фінансова реструктуризація в Україні: проблеми і напрямки. — К.: КНЕУ, 2002.

28 Шарль Бланкарт. Державні фінанси в умовах демократії. Вступ до фінансової науки / За наук. ред. В.М. Федосова. — К.: Либідь, 2000.

